ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ, 1848.] [ΑΡΙΘ. 79.

Η ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΑΠΟΛΙΤΑΙ.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ τις, ὁ Δόκτωρ Κὰρλ Αὔγουστος Μέϋερ, ἐξέδωκεν εἰς τὸ Ὀλδεμβοῦργον δύο τόμους ἀξιολόγων ἐπιστολῶν περὶ τῆς Νεαπόλεως καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς· ὀλίγα δέ τινα ἀποσπασμάτια ἐκ τοῦ δευτέρου τόμου φρονοῦμεν ὅτι θέλουν εἶσθαι ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀναγνώστας.

Περὶ τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν τῆς Νεαπόλεως ἱστορεῖ ὁ συγγραφεὺς πολλὰ παράδοξα· ἀλλὰ τρέφει πρὸς αὐτοὺς, καίτοι ἐνόχους πολλῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων, εὐνοϊκώτατον αἴσθημα. « Ὁ Λατῖνος τῆς Ἱσπανίας,» λέγει ὁ κύριος Μέϋερ, « εἶναι θρησκομανὴς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ τῆς Ἰταλίας. Ἀναθεματίζει μὲν τὸν Λουθηροκαλβινισμὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πράττει καὶ εἰς τὸν Ἰσλαμισμὸν καὶ τὸν Ἰουδαϊσμὸν, καὶ τόσον ὀλίγην πραγματικὴν γνῶσιν ἔχει τοῦ πρώτου, ὅσην τῶν δύο δευτέρων. Πρὸς ἕκαστον ὅμως Διαμαρτυρόμενον ἀτομικῶς δὲν αἰσθάνεται δυσμένειαν· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, φέρεται πρὸς αὐτὸν φιλοφρόνως, καὶ περιποιεῖται αὐτὸν μετ' ἀόκνου ἐπιμελείας. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην σχέσιν, δεικνύεται ἡ εὐνοϊκὴ καὶ σχεδὸν παιδικὴ διάθεσις τοῦ Ἰταλοῦ, καὶ οὐδετερόνει τὴν μισαλλοδοξίαν, ἥτις μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ἐνσταλάζεται εἰς τὸ πνεῦμά του.»

Τινὲς τῶν ἐπαιτῶν καλογήρων, ἢ τῶν καθ' ὁδὸν ἱεροκηρύκων τῆς Νεαπόλεως, ἔχουσι θαυμαστὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν Λαζαρόνων. Ἑνὸς αὐτῶν, Ῥόκκου ὀνομαζομένου, Δομινικανοῦ, σώζεται ἡ φήμη καὶ μετὰ θάνατον, καὶ μάλιστα διατηροῦνται πάμπολλαι ῥήσεις αὐτοῦ εὐφυέσταται. Ἐνίοτε οἱ λόγοι του ἦσαν πικρότατοι, καὶ εἰς ἄλλον μικροτέραν ὑπόληψιν ἔχοντα μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἤθελον ἐπισύρει τὴν ἐκδίκησιν τῆς δημοσίου ἀρχῆς· ἀλλὰ τὸν Ῥόκκον ἔτρεμε καὶ αὐτὴ ἡ ἀστυνομία. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκήρυττεν εἰς τὸ πλῆθος ἐν τῇ δημοσίῳ ἀγορᾷ· « Σήμερον,» εἶπεν, « ἔχω κατὰ νοῦν νὰ βεβαιωθῶ ἂν ὄντως μετανοῆτε ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σας.» Τοῦτο δ' εἰπὼν, ἤρχισε μετανοητικὸν λόγον, ὅστις ἔκαμε τὸ πεπωρωμένον πλῆθος νὰ ἀνατριχιάσῃ· ἐνῷ δ' ἅπαντες ἦσαν γονυπετεῖς, βρύχοντες τοὺς ὀδόντας, καὶ τύπτοντες τὰ στήθη, καὶ δεικνύοντες πᾶν ἐξωτερικὸν σημεῖον συντριβῆς, αἰφνιδίως ἐξεφώνησεν, « Ὅσοι ἀληθῶς μετανοεῖτε ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σας, ὑψώσατε τὰς χεῖρας.» Δὲν ἔμεινε κἀνεὶς τῶν παρευρεθέντων, ὅστις δὲν ἀνέτεινε παρευθὺς ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας. « Ἅγιε Ἀρχάγγελε Μιχαὴλ,» ἐξεφώνησε τότε ὁ Ῥόκκος, « ὅστις μὲ τὴν ἀδαμαντίνην σου ῥομφαίαν ἵστασαι πλησίον τοῦ δικαστικοῦ βήματος τοῦ Θεοῦ, κατάκοψόν μου πᾶσαν χεῖρα, ἥτις ὑποκριτικῶς ἀνηγέρθη.» Ἀμέσως πᾶσα χεὶρ κατεβιβάσθη, καὶ νέος χείμαῤῥος ἐπιπλήξεων κατέσκηψεν εἰς τὸ ἁμαρτωλὸν ἀκροατήριον διὰ τὴν ἀμετανοησίαν καὶ διαστροφήν των.

Ὁ Ῥόκκος, λογομαχῶν ποτὲ πρός τινα Ἱσπανὸν, κατεσίγασεν αὐτὸν ὀμόσας ὅτι δὲν εὑρίσκεται Ἱσπανὸς ἅγιος ἐν τῷ παραδείσῳ. Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ὁ ἀντιφερόμενος ἔμεινεν ἔκθαμβος, ἀλλ' ὁ Ῥόκκος ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, οὕτω πως·

« Κατ' ἀρχὰς,» εἶπεν, « ὀλίγοι τινὲς Ἱσπανοὶ ἔλαβον τὴν εἴσοδον εἰς τὸν παράδεισον· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐκάπνιζον, ὥστε ἡ Παναγία καὶ αἱ λοιπαὶ ἅγιαι παρθένοι ἔπασχον κάκιστα· ὅθεν ὁ Ἅγιος Πέτρος μετὰ πολλὴν σκέψιν ἐπενόησε τὸν ἐφεξῆς τρόπον τοῦ ν' ἀπαλλαχθῇ τοιούτων δυσαρέστων ξένων. Ἔστειλε κήρυκα εἰς πᾶν μέρος τοῦ παραδείσου νὰ διακηρύξῃ ὅτι ταυρομαχία ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ ἔξω τῆς πύλης. Οἱ Ἱσπανοὶ ἅγιοι, τοῦτο ἀκούσαντες, ἐξῆλθον ἅπαντες ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, νὰ ἴδωσι τὸν εἰς αὐτοὺς πολυπόθητον ἀγῶνα· εὐθὺς δ' ἀφοῦ ὅλοι ἐκβῆκαν, ὁ ἅγιος Πέτρος ἔκλεισε τὴν πύλην, καὶ ἐφρόντισε νὰ μὴ μεταεμβῇ πλέον Ἱσπανός.»

Ὁ Ῥόκκος ἔζησεν εἰς βαθὺ γῆρας. Ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἐν Νεαπόλει ἐπαναστάσεως ἀναφέρει αὐτὸν ἄλλος Γερμανὸς περιηγητής. Ὁ Ῥόκκος, τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἦτον ὀγδοηκοντούτης, καὶ ἔπασχε δεινῶς ἀπὸ τὴν ποδάγραν· ἀλλ' ἡ εὐφυΐα του ἔμενεν ἀκαταδάμαστος, καὶ ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἀπόφασιν νὰ καταπολεμῇ τὸν διάβολον μέχρι ἐσχάτης πνοῆς. Ὁ Φερδινάνδος Α., ὅστις ἠγάπα πᾶν ὅ,τι συνείχετο μὲ τὰ δημοτικὰ ἤθη τῆς πρωτευούσης του, ἐδείκνυε μεγά-

λην εὔνοιαν εἰς τὸν Ῥόκκον, καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ παλατίου του.

Μίαν ἑκατοστὴν σελίδων ἀφιερόνει ὁ Μέϋερ εἰς τοὺς ἱερεῖς, τὰ μοναστήρια, καὶ τὰς πομπὰς καὶ λιτανείας· ἔχει δὲ καὶ πολλοὺς λόγους καταγεγραμμένους ἐπίσης ψυχωφελεῖς, ὡς ὁ τοῦ Ῥόκκου. Ἀλλ' ἐνῷ διηγεῖται τὰς θρησκευτικὰς μωρίας τῶν Νεαπολιτῶν, ὁμολογεῖ εἰλικρινῶς ὅτι καὶ εἰς πολλὰς τῶν ἐν Γερμανίᾳ Λατινικῶν πόλεων δύναται ὁ ξένος νὰ εὕρῃ περισσὴν ὕλην πρὸς χλευασμόν. Καθὼς εἰς τὴν ἐν Νεαπόλει ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Κιάρας σώζεται μετὰ τῶν ἄλλων λειψάνων καὶ γνήσιόν τι δεῖγμα τοῦ γάλακτος τῆς Παναγίας, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ἀκυίσγρανον τῆς Γερμανίας παρίσταται θαῦμα ἐξισούμενον μὲ τοῦτο· διότι μέχρι τῆς σήμερον ὁ χιτὼν τῆς Παναγίας, καὶ μάλιστα στύμμα τι γάλακτος ἐπ' αὐτοῦ, δεικνύεται μετ' εὐλαβείας εἰς τοὺς θαυμάζοντας πιστούς!

Ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μεταβαίνει ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰ θέατρα· καὶ ἡ μεταξὺ τῶν δύο διαφορὰ, κατὰ τὴν φράσιν του, συνίσταται μόνον εἰς τὸ εἶδος τῶν παριστανομένων δραμάτων. Καὶ ὅμως ὁ κύριος Μέϋερ δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον ἐμπαίκτης.

Ἡ θρησκεία, λέγει, τοῦ Νεαπολίτου εἶναι θρησκεία τῆς φαντασίας καὶ τῆς ποιήσεως. Ὁ ἀόρατος αἰώνιος Θεὸς ἀπέχει μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς φοβίζει αὐτὸν, καίτοι συνεχῶς βλέποντα τὴν εἰκόνα του ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ παρεκκλήσιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γωνίαν ἑκάστης ὁδοῦ, καὶ εἰς τὴν μοναξίαν αὐτὴν τοῦ δάσους. Ἡ ἐρασμία Μαδόννα, ἡ ἀειπάρθενος μήτηρ, ἡ συνενοῦσα ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς πᾶν ὅ,τι ἡ γυνὴ ἔχει ὡραῖον καὶ ἀξιαγάπητον· καὶ οἱ ἅγιοι, ποτὲ μὲν ἄνθρωποι ὡς αὐτὸς, νῦν δὲ τόσον δεδοξασμένοι, τόσον μακάριοι· οὗτοι χωροῦσι μᾶλλον εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ ἐφελκύουσι τὴν ἀγάπην του ἐνῷ μειδιῶσιν ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἰκονοστάσιά των. Τὰ βεβαμμένα ξύλινα εἴδωλα, καίτοι ἀγροίκως γεγλυμμένα καὶ παχυλῶς κεχρωματισμένα, δὲν φαίνονται ἄμοιρα κάλλους εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀπαιδεύτου χωρικοῦ. Ἐνατενίζει εἰς αὐτὰ μὲ εἶδος ἐκστάσεως, προσεύχεται εἰς αὐτὰ μετὰ ζήλου, καὶ μετὰ σχεδὸν παιδικῆς τινος ταπεινοφροσύνης ἐκχέει ἐνώπιον αὐτῶν πᾶσαν λύπην, ἥτις καταβαρύνει τὸ πνεῦμά του. Καὶ αὐτὸς ὁ ληστὴς ἐν τῇ μοναξίᾳ τῶν ὀρέων του γυμνόνει τὴν κεφαλὴν ἐνῷ διαβαίνει ἀπ' ἔμπροσθεν τῆς Μαδόννας· κάμνει τὸν σταυρόν του, μορμυρίζει τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ δὲν λησμονεῖ νὰ ὑπακούσῃ τὴν ἐντολὴν τὴν ἐγγεγραμμένην ὑπὸ τὸ εἴδωλον·—

O perregrin che passi per la via,
Non ti scordar di salutar Maria.

Ἕπεται συνέχεια.

ΚΑΙΝΟΦΑΝΗΣ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ.

ΠΑΡΆΔΟΞΌΝ τι φρόνημα τρέφουσιν αἱ φυλαὶ τῆς Ἰνδίας περὶ ἐκδικήσεως. Πιστεύουν ὅτι τιμωροῦσι πολὺ μᾶλλον τὸν βλάψαντα αὐτοὺς ἐὰν καταστρέψωσι τὰς μετὰ θάνατον ἐλπίδας του, παρ' ἐὰν ὁπωσδήποτε κακοποιήσωσιν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ. Πρὸς διασάφησιν τούτου καταχωροῦμεν τὰ ἑπόμενα.

Ὁ ταγματάρχης Τόμλινσων ἦτο στρατιωτικὸς μεγίστης ὑπολήψεως, καὶ προσέτι ἐνήργει ὡς πολιτικὸς διοικητὴς τοῦ νομοῦ τῶν Ἰνδιῶν ὅπου ἐστάθμευε· διωρίσθη δὲ καὶ φορολόγος περὶ τὰ ἑκατὸν μίλια ἐκ τῆς Πούνας. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην προεβιβάσθη διὰ τὴν δραστηριότητα καὶ τὸν ζῆλόν του,—διὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἤθελεν ἐκτελεῖ πάραυτα τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ διαταγαὶ αὗται διελάμβανον νὰ προσπαθήσῃ κατὰ πάντα τρόπον νὰ συνάξῃ τοὺς καθυστεροῦντας φόρους, ἡ νέα θέσις ἦτο προδήλως ἀκανθώδης.

Περιοδεύων εἰς τὸν νομόν του, ἠρεύνα προσωπικῶς περὶ ἑκάστου χρεωφειλέτου· πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις, διέταξε καί τινα τῶν ἐντοπίων, ἀνόματι Ἰεσσερίαν Σὺνδ, νὰ πληρώσῃ πάραυτα τὸ εἰς τὴν κυβέρνησιν χρέος του. Ὁ Ἰεσσερίας ἀπήντησεν ὅτι, πάμπτωχος ὤν, δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτὸ, καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ φορολόγου. Πρωτόπειρός τις ἤθελεν ἀπατηθῆν ὑπὸ τῆς φαινομένης ἀπελπισίας τοῦ ἱκέτου. Ἀλλ' ὁ Τόμλινσων ἦτον ἀρχαῖος στρατιώτης, καὶ ὄχι τόσον εὐαπάτητος· ὥστε διέταξε τὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ παραδοθῇ ὡς αἰχμάλωτος, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀργύριον. Ὁ πανοῦργος Ἰνδὸς εἶδεν ὅτι ὁ Εὐρωπαῖος δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατηθῇ· ὅθεν, πλήρης ἀγανακτήσεως καὶ κακίας διὰ τὴν ἀπατυχοῦσαν ὑπόκρισιν, ἐμέτρησε παρευθὺς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτουμένων ῥουπείων, καὶ μετὰ πολλῶν ταπεινοτάτων προσκυνήσεων ἠκολούθησε τὸν ἀπερχόμενον φορολόγαν εἰς τὰ ἄκρον τῆς κώμης· ἔπειτα δ' ἐξέχεε κατ' αὐτοῦ, μόλις ἀπομακρυνθέντος, τὰς πλέον φρικώδεις ἀράς.

Τὸ προσεχὲς ἔτος, ὁ ταγματάρχης Τόμλινσων προσεκάλεσε τοὺς ἐντοπίους νὰ παρευρεθῶσιν εἴς τινα συνέλευσιν, συγκροτηθεῖσαν εἴτε πρὸς κοινοποίησιν διατάγματός τινος τῆς κυβερνήσεως, εἴτε πρὸς ἀπαίτησιν ὀφειλομένων χρημάτων—διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς—ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδιάφορον· ἀρκεῖ ὅτι προσεκλήθησαν, καὶ τῳόντι παρευρέθησαν.

Ἐνῷ δ' ἐκάθητο ὁ φορολόγας ἐν ἐπισήμῳ στολῇ, παράντος καὶ τοῦ γραμματέως του καί τινων ἄλλων οἰκιακῶν, ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συρρέοντος πλήθους καὶ ὁ Ἰεσσερίας Σὺνδ, κρατῶν νήπιον τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας. Ὁ ταγματάρχης εἶχε διόλου λησμονήσει τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἠνάγκασέ ποτε αὐτὸν νὰ πληρώσῃ τὰ καθυστερήματά του· καὶ ἴσως δὲν ἤθελε ποσῶς τὸν ἀναγνωρίσειν, ἐὰν ἐκεῖνος δὲν προέβαινε τολμηρῶς εἰς τοὺς πρόποδας τῆς πετρίνου κλίμακος, ἥτις ἦγεν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ἀξιωματικοῦ.

« Μ' ἐνθυμεῖσαι, ἐξοχώτατε;» ἠρώτησεν ὁ ἐντόπιος, κύπτων μέχρι ἐδάφους· « ὁ μέγας Ἄγγλος ἐνθυμεῖται ἀράγε τὸν πτωχὸν Ἰνδὸν, ὅστις ἠναγκάσθη πέρυσι νὰ πληρώσῃ τὰ πρὸ πολλοῦ χρεωστούμενα;»

« Βέβαια,» ἀπεκρίθη ὁ Τόμλινσων.

« Ἐγὼ εἶμαι, ἄριστε φορολόγε, ἐγὼ εἶμαι, ὅστις ἐμέτρησα καὶ τὸ τελευταῖον λεπτόν μου, ἐνῷ τὸ βρέφος τοῦτο, τὸ ἐν ταῖς ἀγκάλαις μου, καὶ ὁ γηραλέος πατήρ του σχεδὸν ἐλιμοκτονοῦντο. Ἐγὼ εἶμαι, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὐχήθην εἰς τοὺς θεοὺς τῶν πατέρων μου νὰ ζήσω νὰ ἐκδικηθῶ κατὰ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ τῆς τύχης καὶ τῆς εὐδαιμονίας μου, καὶ, τώρα ἰδοὺ ἐκπληρῶ τὸν ὅρκον.»

Ὁ φορολόγος ἀνεπήδησε, φαντασθεὶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔμελλε νὰ τὸν προσβάλῃ. Ἐκεῖνος, ἐξ ἐναντίας, συρθεὶς ἀταράχως ἓν βῆμα εἰς τὰ ὀπίσω, ἐσήκωσεν αἴφνης τὸ τέκνον ὑψηλὰ ὑπὲρ κεφαλῆς του, καὶ, πιάσας αὐτὸ ἀπὸ τὴν πτέρναν, ἐτίναξε τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ ἐξέχυσε τοὺς μυελούς του. Στραφεὶς ἔπειτα εἰς τὸν πεφρικότα ἀξιωματικὸν, ἡσύχως ἐπρόσθεσεν, « Ἰδοὺ, ἡ ἐκδίκησίς μου! Τὸ τέκνον, τὸ νεκρὸν κείμενον ἔμπροσθέν σου, ἦτο τὸ μονογενές μου, τὸ φιλτατόν μου! Τὸ ἠφάνισα—τὸ ἐθυσίασα εἰς τὸν θεὸν τῆς ἐκδικήσεως, καὶ τὸ πολύτιμον αἷμά του ἔστω ἐπὶ κεφαλῆς σου! Σὺ εἶσαι ὁ φονεύς του· τὸ ἐφόνευσα ἐν ὀνόματί σου. Ἤδη περιπατεῖ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ θανάτου, ἐπικαλούμενον ἐκδίκησιν κατὰ σοῦ, ὅστις εἶσαι ὁ ἀληθὴς δολοφόνος του. Ἂν εἶχον ἄλλο τι ἀγαπητότερον, τὸ ἐθυσίαζον ἀσμένως, ὥστε νὰ ἐξασφαλίσω τὴν ποινήν σου εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον. Ἐξεδικήθην, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς μου.»

Ὁ ἄθλιος πάραυτα συνελήφθη, καὶ ἐδικάσθη μετ' ὀλίγον. Ἀντὶ δὲ νὰ ζητήσῃ νὰ μετριάσῃ τὸ ἔγκλημά του, ἐσεμνύνετο εἰς αὐτό· ἀντὶ νὰ λαλῇ περὶ τοῦ πραχθέντος ὡς γενομένου ἀπερισκέπτως ἐν στιγμῇ προσωρινῆς μανίας, ἐδικαιολόγει αὐτὸ σοβαρώτατα· προσθέτων ὅτι, ἂν ἀπέφευγε τὸν ἐπικείμενον ὄλεθρον, ἤθελε θυσιάσει καὶ ἄλλους, διὰ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν κόλασιν τοῦ ἐχθροῦ του. Ὅθεν καταδικασθεὶς, ἐθανατώθη.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑπῆγέ τις εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ φορολόγου νὰ ζητήσῃ τὸν συνήθη μισθὸν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρώην κεφαλικῆς ποινῆς. Λαβὼν δὲ τὸ ἀργύριον, καὶ ἤδη ἀναχωρῶν, ἠρωτήθη χάριν ἁπλῆς περιεργείας παρὰ τοῦ ταγματάρχου πῶς ὠνομάζετο· « Σὺνδ,» ἀπεκρίθη·—τὸ ὄνομα τοῦ θανατωθέντος κακούργου.—Ἡ σύμπτωσις ἐφάνη παράξενος εἰς τὸν Ἄγγλον.

« Ἔχεις συγγένειαν μὲ τὸν ἀποθανόντα;»

« Ὁ πατήρ του εἶμαι, αὐθέντα.»

« Καὶ τὸν υἱόν σου ἐκρέμασας;»

« Τί νὰ κάμω, αὐθέντα; Ἦτο γραπτὸν εἰς τὸν υἱόν μου. Ἂν ἐγὼ δὲν ἐξεπλήρουν τὰ τελευταῖα χρέη πρὸς αὐτὸν, ἄλλος τις ἤθελε τὰ ἐκπληρώσει· καὶ ἐπειδὴ ἤμεθα ἤδη ἀρκετὰ πτωχοὶ, ἤθελεν εἶσθαι ἁμαρτία νὰ ὠφεληθῇ ἄλλος τις ἀπὸ τὴν δυστυχίαν μας.»

« Καὶ δὲν ἠσθάνθης συντριβὴν, λύπην διὰ τὸ γεγονός;»

« Αὐθέντα, γραπτὸν ἦτον εἰς τὸν υἱόν μου· ἐγεννήθη, ὥστε ν' ἀποθάνῃ τοιουτοτρόπως. Τοιαύτη ἦτον ἡ μοῖρά του· καὶ διὰ τί νὰ λυπῆται ὁ πατήρ του;»

Μὲ ταπεινὸν δὲ ἀποχαιρετισμὸν, καὶ μὲ πολλὰς εὐχαριστίας διὰ τὸν μισθόν του, ἀπῆλθεν ὁ δήμιος τοῦ ἰδίου αὐτοῦ υἱοῦ ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ ἐκπεπληγμένου φορολόγου.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΛΑΥΚΩΝ.

ΤΗΣ γλαυκὸς ὑπάρχουσι πολυάριθμα εἴδη· ὅλα δὲ πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς νυκτερινοὶ λῃσταὶ, οἵτινες, ἀνίκανοι νὰ θηρεύωσι τὴν ἡμέραν, ἁρπάζουσιν εἰς τὰς σιωπηλὰς ὥρας τοῦ ὕπνου καὶ τῆς γενικῆς ἀναπαύσεως.

Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ νυκτινόμου τούτου ἅρπαγος παρεμφέρει πολὺ κατὰ τὸν σχηματισμὸν μὲ τὸν τῆς τίγριδος καὶ τοῦ αἰλούρου, καὶ ἔχει τὴν ἰδιότητα τοῦ νὰ δέχηται τὰς ἀκτῖνας τοῦ φωτὸς μὲ τόσην ἀφθονίαν, ὥστε βλέπει καὶ εἰς τόπους σχεδὸν σκοτεινούς· ἀλλὰ μολονότι ἡ λάμψις τῆς ἡμέρας θαμβόνει τὴν ὅρασιν τῶν γλαυκῶν, δὲν δύνανται ὅμως νὰ διακρίνωσι τὸ θήραμά των εἰς τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτός. Τὸ φέγγος τῆς σελήνης εἶναι τὸ καταλληλότερον, καὶ διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ κατορθοῦσι τὰ μέγιστα· ὁπόταν δὲ τοῦτο λείπῃ, ἀρχίζουσι τὰς λεηλασίας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τελειόνουσαι αὐτὰς πρὶν ἐξ ὁλοκλήρου νυκτώσῃ· καὶ, ἂν δὲν ἔχωσιν ἱκανὴν τροφὴν μέχρι τῆς ἑφεξῆς ἑσπέρας, ἀνανεόνουσι τὰς ἐπιδρομάς των περὶ τὰ χαράγματα.

Ὅλα τὰ τῶν γλαυκῶν εἴδη ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο κλάσεις, τὴν κερασφόρον, καὶ τὴν ἀκέρατον. Τὰ κέρατα αὐτῶν δὲν εἶναι εἰμὴ ὀλίγα τινὰ πτερὰ τεθειμένα ἄνωθεν τῶν ὤτων, καὶ ἱστάμενα ὄρθια ἑκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς, εἰς τρόπον ὥστε φαίνονται ὅμοια δύο κεράτων. Τῆς κλάσεως ταύτης ὑπερέχει ὁ Βύας, φαινόμενος, κατὰ πρώτην ὄψιν, ἰσομεγέθης μὲ ἀετὸν, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν πολὺ μικρότερος· τὰ σκέλη, τὸ σῶμα, αἱ πτέρυγες, καὶ ἡ οὐρά του εἶναι βραχύτερα· ἀλλ' ἡ κεφαλή του πολὺ μεγαλητέρα, πλατυτέρα, καὶ παχυτέρα· τὰ κέρατα σύγκεινται ἀπὸ πτερὰ σχεδὸν τριῶν δακτύλων τὸ μῆκος, ἅτινα δύναται νὰ ὑψόνῃ καὶ νὰ ταπεινόνῃ κατ' ἀρέσκειαν· οἱ ὀφθαλμοί του εἶναι μεγάλοι καὶ διαφανεῖς, περικυκλωμένοι ἀπὸ ἴριν χρυσοειδῆ· τὰ ὠτά του εἶναι μεγάλα καὶ βαθύτατα· τὰ πτερά του κοκκινωπὰ μελάγχροινα, σημειωμένα ἐπὶ τῶν νώτων μὲ μαύρας καὶ κιτρίνας κηλίδας· ἀλλ' ἐπὶ τῆς γαστρὸς ἐπικρατεῖ τὸ δεύτερον χρῶμα· ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, τὸ μῆκος τῶν πτερύγων εἶναι πέντε ποδῶν.

Μετὰ τὸν Βύαν ἕπεται κατὰ τὸ μέγεθος ὁ Ὦτος, οὗτινος αἱ πτέρυγες, ἐκτεταμέναι οὖσαι, ἔχουσι μόνον τριῶν ποδῶν μῆκος. Τὰ κέρατα τοῦ πτηνοῦ τούτου σύγκεινται

Ὁ Βύας.

ἀπὸ ἓξ πτερά, περὶ τὸν ἕνα δάκτυλον μακρά. Ὑπάρχει δὲ καὶ μικρότερον εἶδος κερατοφόρου γλαυκὸς, ὁ Σκὼψ, ὀλίγον τι μεγαλήτερος τοῦ κοσσύφου· τὰ κέρατα τούτου συνίστανται ἐξ ἑνὸς μόνον πτεροῦ ὑψωμένου ἑκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς.

Ἡ Στρίγξ.

Τῶν ἀκεράτων γλαυκῶν ὑπάρχουν ὡσαύτως διάφορα εἴδη· τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα Νυκτικόραξ, Ἀσκάλαφος, Αἰγωλιὸς, καὶ Στρὶγξ πιθανὸν ὅτι δηλοῦσι γλαῦκας τῆς κλάσεως ταύτης· εἰς ποῖον ὅμως εἶδος ἐφηρμόζετο ἕκαστον ὄνομα, ἀγνοοῦμεν ἐπ' ἀκριβές. Πάμπολλαι γνωρίζονται σήμερον ἄγνωστοι εἰς τοὺς ἀρχαίους· ἐξ ὧν ἀναφέρομεν μόνον τὴν μεγάλην γλαῦκα τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου, ἥτις εἶναι ἡ μεγίστη ὅλων τῶν νυκτινόμων τούτων ἁρπάγων, καὶ τόσον λευκὴ, ὅσον ἡ περὶξ αὐτῆς χιονοσκεπὴς χώρα.

Ὅλα τὰ ζῶα τῆς φυλῆς ταύτης, καίτοι διάφορα τὸ μέγεθος καὶ τὸ πτέρωμα, ὁμοιάζουν εἰς τὸ ὅτι θηρεύουσι διὰ νυκτός· συλλαμβάνουσι δὲ πτηνὰ, μῦς, καὶ σαύρας, ἅτινα κατατρώγουσιν ἀδηφάγως· διότι μία γλαὺξ νομίζεται ἴση μὲ ἓξ αἰλούρους εἰς τὸ ἐξολοθρεύειν τοὺς μῦς, οἵτινες τοσάκις ἀφανίζουσι τὸν σῖτον.

Ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρωσι τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου, ἀγαπῶσι νὰ κρύπτωνται εἰς σκοτεινὰ καταγώγια· γενικῶς εἰς σπήλαια βράχων, ἐρείπια πύργων, κωδωνοστάσια ἐκκλησιῶν, ἢ κοῖλα δένδρων. Ἐντεῦθεν ἐκπέμπουσι τὴν ὑπόκωφον θρηνώδη φωνὴν, ἥτις κάμνει τοιαύτην μελαγχολικὴν ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ νοός· τὴν κραυγὴν μάλιστα τῆς στριγγὸς ὑπέλαβον πάντοτε οἱ δεισιδαίμονες ὡς προάγγελον δυστυχίας καὶ πρόδρομον συμφορᾶς.

Ἀλλ' ἐνόσῳ ἡ γλαὺξ ἐνασχολεῖται εἰς ζήτησιν τροφῆς, δὲν κάμνει τὸν παραμικρὸν ἦχον, θέλουσα διὰ τῆς σιωπῆς νὰ ἐπιπέσῃ αἴφνης κατὰ τῶν μικρῶν ἀνυπόπτων ζώων. Καὶ ἂν μὲν ἐπιτύχῃ, ἐπιστρέφει ταχέως εἰς τὸ μοναχικόν της καταγώγιον· ἐὰν δ' ἀποτύχῃ, ἐξακολουθεῖ πολλάκις τὴν καταδίωξιν μέχρι τῆς προσεγγίσεως τῆς ἡμέρας, ἥτις ἐνίοτε προφθάνει αὐτὴν ἀργοποροῦσαν, καὶ θαμβόνει καὶ συγχέει αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ἀδυνατοῦσα πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ζοφῶδες καταγώγιον, προστρέχει εἰς τὸ τυχὸν δένδρον, ὅπου, εἰ δυνατὸν, νὰ κρυφθῇ ἀπὸ παρατήρησιν. Ἀλλ' ἀνακαλύπτεται πολλάκις· καὶ οἱ μικροὶ ἐχθροί της, συναισθανόμενοι ὅτι ἡ λαμπρότης τοῦ ἡλίου καθιστάνει αὐτὴν ἀνίσχυρον, τὴν προσβάλλουσι παμπληθεὶ, ἐπιχαιρεκακοῦντες εἰς τὴν θλίψιν της· ὁ κόττυφος, ἡ κίχλα, ὁ κολοιὸς, καὶ ἡ πυραλὶς τὴν ὑβρίζουσι παντοιοτρόπως, ὁ μὲν κράζων μεγαλοφώνως, ὁ δὲ τύπτων αὐτὴν μὲ τὸ ῥάμφος ἢ τὴν πτέρυγα, καὶ ἐξακολουθοῦσι πολλάκις ἀτιμωρητὶ, ἑωσοῦ κλίνας ὁ ἥλιος προμηνύσῃ τὴν πλησίασιν τῆς νυκτός· τότε, ἐὰν παραπολὺ διατρίψαντες εὑρεθῶσιν ἔτι πλησίον τοῦ ὑβρισθέντος πτηνοῦ, λαμβάνουσι τὰ ἐπίχειρα τῆς αὐθαδείας των· διότι τὸ σκότος ἀνανεόνει ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς γλαυκὸς, καὶ τὰ μικρὰ πτηνὰ γίνονται δίκαια θύματα τῆς ὀργῆς της.

Ὁ Βύας γεννᾷ συνήθως ἐν τῷ σπηλαίῳ βράχου, τῷ κοιλώματι δένδρου, ἢ ἐν τῷ ὕψει πεπαλαιωμένου τινὸς πύργου· ἡ φωλεὰ εἶναι σχεδὸν τρεῖς πόδας τὴν διάμετρον, συντεθειμένη ἀπὸ ξυλάρια συνδεδεμένα διὰ ἰνωδῶν ῥιζῶν, κεκαλυμμένη δ' ἔσωθεν ἀπὸ φύλλα. Τὰ ὠὰ σπανίως ὑπερβαίνουσι τὰ τρία, εἶναι δὲ ὀλίγον τι μεγαλήτερα τῶν τῆς ὄρνιθος· οἱ νεοσσοὶ, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν, ἀδηφαγοῦσι, καὶ οἱ γονεῖς προσπαθοῦσιν ἀόκνως εἰς προμήθευσιν τῆς ἀπαιτουμένης τροφῆς.

Ὁ Ὦτος δὲν λαμβάνει τὸν κόπον νὰ κατασκευάσῃ ἰδίαν του φωλεὰν, ἀλλὰ σφετερίζεται μίαν τινὰ ὑπ' ἄλλου πτηνοῦ κατασκευασθεῖσαν, ὅπου ἐναποθέτει τέσσαρα ἢ πέντε ὠὰ, ἐξ ὧν ἐν καιρῷ προκύπτουσι καταλευκοι νεοσσοὶ, οἵτινες, μετὰ δύο ἑβδομάδας, χρωματίζονται μὲ κιτρινωπόν τι μελάγχροινον. Πᾶν εἶδος τοῦ ζώου τούτου ἡμεροῦται μετὰ δυσκολίας· ἐὰν δὲ, μετά τινα ἡλικίαν, κλεισθῶσιν εἰς πτηνοτροφεῖον, ἀποποιοῦνται πᾶσαν τροφὴν, καὶ ἀθλίως λιμοκτονοῦνται.

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΛΓΕΡΙΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε Σελ. 81-83.

ΤΗΝ 5ην Ἰουλίου, εἰς τὰς 10 ὥρας πρὸ τῆς μεσημβρίας, ἐμβῆκαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν πόλιν, κατὰ τὴν συνθήκην, τῶν κανονίων καὶ σημαιῶν προηγουμένων, καὶ μετ' σὺ πολὺ εὐχαριστήθησαν ἰδόντες τὴν ἐλευθέρωσιν πλήθους Χριστιανῶν, οἵτινες ἐλύθησαν ἀπὸ τὰ σίδηρά των ἐκ διαταγῆς τοῦ Δέη καθ' ἣν στιγμὴν τὸ φρούριον τοῦ αὐτοκράτορος ἡλώθη ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ὁ Δέης, ὀλίγον πρὸ τῆς διωρισμένης ὥρας, ἤρχισε νὰ μεταφέρῃ τὴν οἰκογένειαν, τοὺς πολυτίμους λίθους καὶ τὸν θησαυρόν του εἴς τινα οἰκόν του ἐν τῇ κατωτέρᾳ πόλει, καὶ μετ' οὐ πολὺ οἱ Γάλλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν Κάσβαν, ἤτοι Ἀκρόπολιν.

Τοιουτοτρόπως ἔπεσε τὸ Ἀλγέριον, ἀφοῦ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας ὑπῆρξε τὸ κέντρον πειρατείας, ἥτις ἐνέπνεε τρόμον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ναύτας. Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ στρατηγοῦ, ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον, ἦτο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν ἄπειρον θησαυρὸν τὸν κεκρυμμένον εἰς πέντε ἢ ἓξ ἰσχυρῶς κεκλεισμένα δωμάτια. Ὁ θησαυρὸς οὗτος περιεῖχε νομίσματα παντὸς ἔθνους, καὶ συνίστατο ἀπὸ τὴν εἰς τριακόσια ἔτη γενομένην ἐπισώρευσιν τοῦ εἰς τὸν Δέην ἀνήκοντος μεριδίου ἀφ' ὅλα τὰ πλοῖα τὰ συλληφθέντα ὑπὸ τῶν πειρατῶν. Ἐπιτροπὴ ἀξιωματικῶν διωρίσθη νὰ καταγράψῃ τὸν θησαυρὸν, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς μετακομίσεώς του εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὡς δὲ πρὸς τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ, ἐρρέθησαν τὰ πλέον ἀντιφατικά. Κατὰ τὸν μὲν, ὁ θησαυρὸς ἦτο 400,000,000 φράγκων, κατὰ τὸν δὲ 270,000,000,—ἐνῷ κατὰ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν ἡ ποσότης ἦτο πολὺ μικροτέρα· — προσέτι, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ὁ νικηφόρος στρατηγὸς εὐσυνειδήτως ἔπεμψεν εἰς τὴν πατρίδα ὅλον τὸν θησαυρὸν, οἱ δὲ διϊσχυρίζονται ὅτι ἡ πληρωθεῖσα εἰς τὸ κράτος ποσότης ἦτο θαυμασίως πως μικροτέρα τῆς πραγματικῶς ληφθείσης ὑπὸ τῶν νικητῶν. Περὶ τῶν λεγομένων τούτων εἶναι ἀδύνατον εἰς ἡμᾶς νὰ δώσωμεν οἱανδήποτε γνώμην· ἀλλ' ἡ ἐπίσημος ἔκθεσις διαλαμβάνει τὰ ἑφεξῆς. Τὸ κεφάλαιον τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου, καὶ τῶν πολυτίμων λίθων, τῶν εἰς τὴν Κάσβαν εὑρεθέντων, ἀνέβη εἰς 48,000,000 φράγκων· ἡ ἀξία ἱματίων καὶ διαφόρων ἄλλων πραγμάτων συνεποσοῦτο εἰς 3,000,000, καὶ ἡ τῶν ὀρειχαλκίνων κανονίων εἰς 4,000,000· ὅλα ὁμοῦ 55,000,000· ὁλόκληρος δὲ ἡ δαπάνη τῆς ἐκστρατείας ἀνέβη εἰς 49,000,000· ὥστε ὁ θησαυρὸς ὑπερέβαινεν ὅλην τὴν δαπάνην. Πρὸς δὲ τούτοις, ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γάλλων δημόσιος ἰδιοκτησία ἄλλου εἴδους, ἥτις ὑπελογίσθη ὡς 50,000,000 φράγκων.

Τοῦ Ἀλγερίου ἁλωθέντος, ἡ παρουσία τοῦ πρώην Δέη καὶ τῶν Τούρκων ἦτον ὀχληρὰ εἰς τοὺς Γάλλους. Προσέτι, ἡ ζωὴ τοῦ Δέη δὲν ἦτο ποσῶς ἀσφαλής· διότι οἱ Τοῦρκοι, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν ἀπέδιδον τὰς δυστυχίας εἰς τὸ πεῖσμά του, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἀδυναμίαν του, ἦσαν ἀρκετὰ διατεθειμένοι νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν πρὸς ἐκδίκησιν. Ὁ Γάλλος στρατηγὸς ἔδωκε μὲν εἰς τὸν Δέην ἐπιλέκτους τινὰς στρατιώτας νὰ τὸν φυλάττωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνουθέτησε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πόλεως. Εἰς Μωαμεθανικὸν ὅμως τόπον δὲν εἶχε κλίσιν νὰ καταφύγῃ· ὅθεν ὁ Ἄγγλος πρόξενος προσέφερεν εἰς αὐτὸν τὴν Μελίτην, καὶ ὁ Γάλλος προέτεινε τὴν Λιβόρνον· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπὶ τέλους προετίμησε τὴν Νεάπολιν, ὅπου καὶ ἄλλοτε εἶχεν ὑπάγει. Κατὰ συνέπειαν, τὴν 10ην Ἰουλίου φρεγάτα ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγάς του, ἐφ' ἧς ἐπέβη μετὰ τῆς οἰκογενείας, τῶν συγγενῶν, τοῦ χαρεμίου, καὶ τῶν ὀπαδῶν του,—ἑκατὸν περίπου ὅλων ὁμοῦ, —καὶ μεθ' ὅλης τῆς προσωπικῆς ἰδιοκτησίας του, συμποσουμένης εἰς πέντε ἑκατομμύρια φράγκων. Τὴν 3ην Αὐγούστου ἀπέβη εἰς Νεάπολιν, ὅπου καὶ κατῴκησεν ὡς ἰδιώτης. Τοιοῦτο τέλος ἔλαβεν ἡ ἡγεμονία τοῦ Χουσσεὴν Πασσᾶ, τέλος ἄριστον δι' αὐτὸν, ἂν ἐγνώριζε τί τῳόντι ἀγαθόν. Ὀλίγιστοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων διακρίνουσι πότε εἶναι εἰς θέσιν εὐδαιμονεστέραν· ἀλλ' ἂν ὁ Χουσσεὴν Πασσᾶς ἦτον εἷς ἐκ τῶν τοιούτων, πρέπει νὰ ἐννόησεν ὅτι τὸ νὰ διάγῃ ἐλευθέραν ζωὴν ἐν Νεαπόλει ἦτο παρὰ πολὺ μικρότερον δυστύχημα παρὰ νὰ ἦναι κεκλεισμένος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὁλόκληρον δεκαετίαν (ὡς πραγματικῶς ἦτον) ἐκ φόβου τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατιωτῶν.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ὁ Δέης, ἀνεχώρησαν καὶ οἱ μὴ κολοβωθέντες Τοῦρκοι, ὡς χίλιοι πεντακόσιοι τὸν ἀριθμόν· ἕκαστος ἔλαβε μικρὰν ποσότητα ἀργυρίου, καὶ μετεκομίσθησαν, κατ' ἰδίαν αὐτῶν αἴτησιν, εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Οἱ μείναντες ἀφωπλίσθησαν, χωρὶς ὅμως νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἄλλον τινὰ περιορισμόν· καὶ τὸ Ἀλγέριον ἤρχισε νὰ φαίνηται ἡσυχώτερον.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὁ Δέης ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βουρμόντ, καὶ, ἀφοῦ τὸν εὐχαρίστησε διὰ τὴν ἐπιείκειάν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καί τινας συμβουλὰς περὶ τῶν σχέσεών του πρὸς τοὺς κατοίκους. « Φρόντισε,» εἶπε, « ν' ἀπαλλαχθῇς ὅσον τάχιστα τῶν Τούρκων Ἰανιτσάρων· συνειθισμένοι ν' ἄρχωσιν ὡς δεσπόται, οὐδέποτε θέλουσι στέρξει νὰ ὑποτάσσωνται ὡς ὑπήκοοι. Οἱ Βαρβαρέσοι εἶναι δειλοί· θέλεις τοὺς διοικεῖν εὐκόλως· ἀλλὰ μὴ ἐμπιστεύου εἰς ὅσα ὑπόσχονται. Οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ ταύτῃ, εἶναι ἔτι πανουργότεροι καὶ μᾶλλον διεφθαρμένοι τῶν ἐν Κωνσταν-

τινουπόλει. Μεταχειρίζου αὐτοὺς, διότι εἶναι εὐφυεῖς εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ ποτὲ μὴ τοὺς ἀφίνῃς ἐλεύθερον τὸ σχοινίον· πάντοτε κράτει τὴν σπάθην κρεμαμένην ὑπὲρ κεφαλῆς των. Ὅσον περὶ τῶν Ἀράβων, δὲν εἶναι ἄξιοι φόβου· ἡ περιποίησις θέλει καταστήσειν αὐτοὺς εὐπειθεῖς καὶ πιστούς· ἂν καταδιωχθῶσι, τοὺς χάνεις εὐθύς· θέλουν ἀναχωρήσει μετὰ τῆς ἰδιοκτησίας των, καὶ μεταφέρει τὴν βιομηχανίαν αὐτῶν εἰς τὰ ὄρη, ἢ καὶ περάσειν εἰς τὴν Τοῦνιν. Ὅσον διὰ τοὺς ἀγρίους Βερβέρους, αὐτοὶ ποτὲ δὲν ἠγάπησαν τοὺς ξένους, καὶ τοὺς βδελύττονται. Ἀπόφευγε γενικὸν πόλεμον πρὸς τὸν ἀνδρεῖον καὶ πολυάριθμον τοῦτον λαόν· οὐδὲν ὄφελος ἤθελε πηγάσειν ἐξ αὐτοῦ· ἀλλ' ἀκολούθει τὸ πρὸς αὐτοὺς σύστημα τῶν ἡγεμόνων τοῦ Ἀλγερίου· τουτέστι, σπεῖρε μεταξύ των διχόνοιαν, καὶ ὠφελοῦ ἀπὸ τὰς ἔριδάς των.» Οἱ Γάλλοι εὑρῆκαν ἔπειτα μεγάλην πολιτικὴν σύνεσιν εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας.

Ὁ στρατηγὸς Βουρμὸντ διωργάνισεν ἑπομένως τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς πόλεως, διορίσας κυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἀπό τινων Γάλλων ἀξιωματικῶν, καὶ δημοτικοῦ συμβουλίου, συνισταμένου ἐκ Βαρβαρέσων καὶ Ἰουδαίων. Τίποτε δὲν παρημελήθη ἐκ τῶν ὅσα ἐφαίνοντο ἁρμόδια νὰ συνενώσωσι τὰς διαφόρους κλάσεις τῶν κατοίκων, καὶ οἱ νόμοι ἦσαν οἱ αὐτοὶ δι' ἅπαντας. Ἀλλὰ πολλὰ ἐμπόδια ἀπηντήθησαν· αἱ ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων προλήψεις ἦσαν ἰσχυρόταται, καὶ αἱ μεταβολαὶ, καίτοι ἐπὶ τὸ κρεῖττον, δυσηρέστουν ἐν γένει τοὺς Μωαμεθανούς.

Ἔξω τοῦ σκοποῦ μας ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἱστορήσωμεν λεπτομερῶς τὰς ἔκτοτε πράξεις τῶν Γάλλων ἐν τῇ Ἀλγερίᾳ. Ὁ στρατὸς ἀπήντησε μεγάλας δυσκολίας· ὄχι μόνον αἱ ἐγχώριοι φυλαὶ ἦσαν δυσμενῶς πρὸς αὐτοὺς διατεθειμέναι, ἀλλὰ καὶ ἡ κυβέρνησις αὐτὴ ἦτον εἰς ἀμηχανίαν ἂν ἔπρεπε νὰ κρατήσῃ τὸ Ἀλγέριον ἢ οὔ. Αἱ ξέναι δυνάμεις ἠναντιοῦντο εἰς τὴν καθίδρυσιν Γαλλικῆς ἀποικίας ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ παραλίου τῆς Μεσογείου· καὶ ἡ δαπάνη τοῦ διατηρεῖν πολυάριθμον στρατὸν ἦτο μεγίστη. Ἀπεφασίσθη ὅμως, τελευταῖον, νὰ διατηρηθῇ τὸ Ἀλγέριον ὡς ἀποικία.

Εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους ὁ στρατὸς ἥλωσε καὶ κατέλαβε τὰς κυριωτέρας πόλεις· καὶ πολλοὶ μετῴκησαν ἐκ τῆς Γαλλίας, ὥστε νὰ εἰσάξωσιν ἐκεῖ Εὐρωπαϊκὰ ἔθιμα καὶ τέχνας. Πολλαχοῦ ἔγειναν ἀπόπειραι εἰς καλλιέργειαν βαμβακίου, ζαχάρεως, καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἐξ ὧν ἠλπίζετο ὅτι ἐπὶ τέλους ἤθελε πληρωθῆν ἡ μητρόπολις διὰ τὴν δαπάνην αὐτῆς εἰς τὴν καθίδρυσιν καὶ διατήρησιν τῆς ἀποικίας· ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον ἡ Γαλλία ἐξακολουθεῖ δαπανῶσα ἐτησίως πολλὰ ἑκατομμύρια φράγκων, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀνταμοιβῆς φαίνεται ἀκόμη πολὺ ἀπομεμακρυσμένος.

Εὐχῆς ἄξιον ἤθελεν εἶσθαι νὰ παύσῃ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ πόλεμος εἰς τὴν Ἀλγερίαν, καὶ τότε ἀναμφιβόλως ὑπὸ τὴν εὐνομίαν καὶ διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῶν Γάλλων ὁ πολιτισμὸς ἤθελε προοδεύσειν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε βάρβαρον ταύτην χώραν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ.

Ὁ ἐκ τοῦ πλούτου κίνδυνος εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν εἶναι μέγιστος. «Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται;» εἶπεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν· καὶ πάλιν, «Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;»

Ἀποκαλύπτων ὁ Κύριος ἡμῶν τὰ τοῦ μέλλοντος κόσμου, μᾶς παριστάνει ἄνθρωπόν τινα ὀδυνώμενον εἰς τὰς φλόγας τοῦ ᾅδου, καὶ μᾶς λέγει ὅτι ἦτο πλούσιος, ὅστις ἐν τῇ ζωῇ «ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.» Τοῦτο τί δηλοῖ; Ἆρα δὲν ἀπεκαλύφθη διὰ νὰ ἐντυπώσῃ ἐπὶ τοῦ νοός μας τὸν κίνδυνον τοῦ πλούτου;

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἅπαντες οἱ πλούσιοι μέλλουν νὰ καταντήσωσιν ὅπου ὁ περὶ οὗ λέγεται ὅτι ἐζήτει σταγόνα ὕδατος «ἵνα καταψύξῃ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ·» τοιοῦτον συμπέρασμα προδήλως ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον καὶ ἄδικον. Ὁ σκοπὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν ἦτο νὰ κατακρίνῃ τὴν ἔντιμον ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων, ἀλλὰ τὴν ὑπέρμετρον ἀγάπην αὐτῶν καὶ τὴν εἰς αὐτὰ πεποίθησιν. Ἐξήγησε δὲ τὸ νόημά του, λέγων, «Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;» Ὄχι ἁπλῶς τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ τὴν φιλαργυρίαν κηρύττει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ῥίζαν πάντων τῶν κακῶν. Πολλοὶ πλούσιοι ἔζησαν εὐσεβέστατα· εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὁ Ἰὼβ καὶ ὁ Δαβὶδ, οἵτινες μᾶς παριστάνονται ὡς τύποι ἀρχαίας εὐσεβείας, ἦσαν πλούσιοι· εἰς δὲ τὴν Νέαν, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Ζακχαῖος καὶ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὅστις ἐδάνεισε τὸ μνῆμά του εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, ἐν ὅσῳ ἔκειτο μετὰ τῶν νεκρῶν, ἀναφέρονται ἅπαντες ὡς πλούσιοι, καὶ ὅμως εἰσῆλθον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τί λοιπὸν ἀκούομεν τοσαύτας νουθεσίας περὶ τοῦ κινδύνου τῶν χρημάτων; Τὸ αἴτιον εἶναι πρόδηλον· εἶναι δὲ ἁπλῶς τοῦτο· δηλ. ὅτι ἡ ἀπόκτησις αὐτῶν ἔχει φυσικὴν καὶ ἰσχυρὰν ἐπιῤῥέπειαν εἰς τὸ γεννᾶν καὶ περιθάλπειν τὴν φιλαργυρίαν. Εἰς τὰς Γραφὰς εὑρίσκονται μὲν ὀλίγα παραδείγματα πλουσίων καὶ συγχρόνως εὐσεβῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ ταῦτα εἶναι σπάνια. Οἱ πλούσιοι γενικῶς, εἰς πᾶσαν χώραν καὶ εἰς πάντα αἰῶνα, ἔδειξαν ἀγάπην καὶ πεποίθησιν εἰς τὸν πλοῦτον αὐτῶν, καὶ ὄχι εἰς τὸν ζῶντα Θεόν. Δὲν ἐπεμελήθησαν «πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμετάδοτοι εἶναι, κοινωνικοὶ, ἀποθησαυρίζοντες ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.»

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος λέγει πρὸς τοὺς πλουσίους, «Κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις!» Καὶ ποῖαι ταλαιπωρίαι εἶναι αὗται, καὶ πόθεν ἔρχονται; «Ὁ πλοῦτος ἡμῶν,» λέγει, «σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις· ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν· ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε.» Ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου, ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως ἤγγιζε, καὶ τότε αἱ ταλαιπωρίαι των ἤθελον ἐπέλθει. Τότε τὰ σεσηπότα πλούτη, τὰ σητόβρωτα ἱμάτια, ὁ κατιωμένος χρυσὸς καὶ ἄργυρος, καὶ οἱ ἀνόμως ἀποκτηθέντες θησαυροὶ, καὶ ὁ μισθὸς ὁ ἀδίκως ἀποστερηθεὶς ἀπὸ τοὺς θεριστὰς τῶν ἀγρῶν των, ἤθελον ἐξέλθειν ὡς ταχεῖς μάρτυρες κατ' αὐτῶν! Πόσον φοβερὸν θέαμα! Ὁ προφήτης Ἀμβακούμ μᾶς λέγει, «Λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται αὐτά.» Ἡ πέτρα θέλει εἰπεῖ, «Δι' ἀδίκων μέσων ἐπρομηθεύθην, καὶ ἐπελεκήθην καὶ ἐτετραγωνίσθην καὶ ἐφέρθην εἰς τὸν τόπον μου ὑπ' ἀνθρώπων ἀγγαρευθέντων ὑπὸ τοῦ ἀνηλεοῦς καταδυνάστου, καὶ ἐνταῦθα εἶδον ἐγκλήματα ἄτινα φεύγουσι τὸ φῶς·» καὶ τὸ ξύλον θέλει προσθέσει, «Τὰ αὐτὰ ἀληθεύουσι περὶ ἐμοῦ.» Ὁ λίθος θέλει κράξειν, «Ἐκδίκησιν, Κύριε, κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς ἰδιοκτήτου!» καὶ τὸ ξύλον θέλει ἀπαντήσειν, «Οὐαὶ εἰς αὐτὸν, ὅτι ἐν ἀνομίᾳ ᾠκοδόμησε!»

Πόσον λυπηρὰ θέλει εἶσθαι ἡ ἀνάμνησις τοῦ πλούτου, ὅστις ἀποταμιευθεὶς ἐφυλάσσετο ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἰδιοκτητῶν! Ὁ προδότης Ἰούδας, ὅτε ἡ συνείδησις περιεκέντησεν αὐτὸν μὲ τὰ χίλια κέντρα της, ἐπέστρεψε τὰ ἀδίκως ἀποκτηθέντα τριάκοντα ἀργύρια, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἀσμένως ἤθελε δώσει τὸ πᾶν διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὰς κραυγὰς τοῦ συνειδότος.

Ὁ καιρὸς βεβαίως μέλλει νὰ ἔλθῃ, καθ' ὃν πάμπολλοι θέλουσι καταρᾶσθαι τὰ πλούτη των τόσον πικρῶς, ὅσον ὁ Ἰὼβ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του, καὶ θέλουσι τόσον ἐγκαρδίως ἐπιθυμήσει νὰ μὴν εἶχον ποτὲ πλουτήσειν, ὅσον ἐκεῖνος ἐπεθύμησε νὰ μὴν εἶχε ποτὲ γεννηθῆ. Τὰ κτήματά μας, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι, μεγάλα ἢ μικρὰ, ἐδανείσθησαν μόνον εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Δεσπότου οὐρανοῦ τε καὶ γῆς· ἐτέθησαν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν ὡς τάλαντα, νὰ τὰ μεταχειριζώμεθα ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ νὰ λογαριασθῇ μὲ ἡμᾶς.

Ἀλλὰ πολλοὶ θέλουσιν εἰπεῖν, Ἐγὼ δὲν εἶμαι πλούσιος, καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγην αἰτίαν ἔχω νὰ φοβῶμαι. Ἀλλ' ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι θέλει ἀπαιτήσει λογαριασμὸν τοῦ ἑνὸς ταλάντου ἐπίσης ὡς καὶ τῶν δέκα, καὶ ἂς ἐνθυμώμεθα ὅτι κατεδικάσθη ὡς πονηρὸς δοῦλος ὄχι ὁ τὰ δέκα τάλαντα, ἢ ὁ τὰ πέντε λαβὼν, ἀλλ' ὁ μόνον τὸ ἕν. Ἐπίσης εὔκολον εἶναι νὰ ὑπεραγαπήσῃ τις καὶ νὰ καταχρασθῇ τὸ ὀλίγον, ὡς καὶ τὸ πολὺ, καὶ ὁ ἓν μόνον τάλαντον λαβὼν θέλει κριθῆν, ἐξίσου ὡς καὶ ὁ χίλια.

Η ΒΛΑΧΟΒΟΓΔΑΝΙΑ. Ἀρ. 3.

Ἡ ΒΛΑΧΙΑ κεῖται εἰς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, καὶ συνορεύει πρὸς δυσμὰς, πρὸς νότον, καὶ πρὸς ἀνατολὰς μὲ τὸν ποταμὸν Ἴστρον ἢ Δανούβιον, πρὸς δὲ βορρᾶν ἐν μέρει μὲ τὴν Μολδαυΐαν, ἀλλ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον μὲ τὰ Καρπάθια Ὄρη, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τὴν Τρανσυλβανίαν. Ὅλον τὸ μῆκος αὐτῆς ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς εἶναι ὑπὲρ τὰ 300 μίλια, τὸ δὲ μέσον πλάτος περὶ τὰ 150. Τὸ ἥμισυ τοῦ διαστήματος αὐτοῦ, τὸ κατ' ἀνατολὰς ἐκτεινόμενον, παρουσιάζει ἀλληλοδιαδόχους πεδιάδας, ποτιζομένας ὑπὸ πλείστων ῥυάκων· τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ, τὸ κατὰ βορρᾶν, ἀνυψοῦται βαθμηδὸν πρὸς τὰ Καρπάθια ὄρη· τὸ τελευταῖον τοῦτο, εὔυδρον καὶ τὰ μέγιστα χλοηφόρον, εἶναι καὶ τὸ τερπνότερον τῆς ἡγεμονίας. Τὴν Βλαχίαν δὲν διαῤῥέει μέγας τις πλώϊμος ποταμός. Τὸ κλίμα εἶναι συγκερασμένον· ὁ χειμὼν, ἢ τοὐλάχιστον τὸ δριμὺ μέρος αὐτοῦ, διαρκεῖ δύο μόνον μῆνας. Αἱ πεδιάδες ὑπόκεινται κατὰ δυστυχίαν εἰς φοβερὰς πλημμύρας, τὸ ἔαρ μάλιστα ἐπικρατούσας· καὶ ἂν οἱ μεσημβρινοανατολικοὶ ἄνεμοι, οἱ φέροντες τοὺς ἀτμοὺς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐξακολουθήσωσι μέχρι τοῦ Ἰουνίου, αἱ βροχαὶ, πολλάκις περιοδικῶς πίπτουσαι, τόσον ἐξ ὁλοκλήρου κατακλύζουσι τὰς πεδιάδας, ὥστε καθιστῶσιν αὐτὰς ἀδιαβάτους. Εἰς τὰ πεδινὰ μέρη ἐπιπολάζουσιν ἐνδημικοὶ πυρετοὶ, ἀλλὰ σπανίως καταντῶσι θανατηφόροι· εἴς τινας δὲ τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν ἀσχημίζουσι τοὺς κατοίκους αἱ ἀηδέσταται χοιράδες. Ἡ γενικὴ πρόσοψις τοῦ τόπου ἐνθυμίζει εἰς τὸν περιοδεύοντα τὸν ἄθλιον χαρακτῆρα τῆς ἱστορίας του· διότι, ἐνῷ ὀλίγα μέρη τῆς σφαίρας ὑπάρχουσι πλουσιώτερον προικισμένα ἐκ φύσεως, ἔτι ὀλιγώτερα εὑρίσκονται (τοὐλάχιστον ἐκ τῶν ὁπωσοῦν πεπολιτισμένων) ὅπου ὁ φυσικὸς πλοῦτος τόσον ὀλίγον ἐχρησίμευσεν· ἡ παρελθοῦσα δυσνομία, καὶ αἱ συχναὶ στρατιωτικαὶ κατοχαὶ, κατέστησαν σχεδὸν ἔρημον τὴν ἡγεμονίαν. Περὶ τῆς θέας τοῦ τόπου λαλῶν Ἄγγλος περιηγητὴς, λέγει ὅτι ἡ ὀνάκανθα ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δανουβίου «ὑπερηφάνως αἴρει τὴν κεφαλὴν εἰς ἑπτὰ ποδῶν ὕψος· ἡ δὲ μυριὰς τῶν φαιδρωπῶν ἀνθέων της οὐ μόνον θέλγουσι τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ καὶ πληροῦσι τὸν ἀέρα μὲ τὴν βαλσαμώδη εὐωδίαν των.»

Ἡ Βλαχία περιέχει 22 πόλεις, 15 κωμοπόλεις, καὶ 3560 χωρία. Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἴκων ἐν ἔτει 1837 ἦτο 339,322· ὁ δὲ τῶν κατοίκων, 1,751,182. Ὁ

πληθυσμὸς σύγκειται ἀπὸ τρεῖς κλάσεις, τοὺς Βογιάριδας ἤτοι εὐγενεῖς, τοὺς κοινοὺς Βλάχους, καὶ τοὺς Τσιγγάνους ἢ Γύφτους. Οἱ Βογιάριδες εἶναι οἱ ἰδιοκτῆται τῆς γῆς καὶ οἱ ἀποκλειστικοὶ διευθυνταὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων· ἐνταυτῷ δὲ εἶναι καὶ ἀσυντελεῖς. Κατὰ τὸν Κ. Δεμιδόφ, ἡ προνομιοῦχος αὕτη κλάσις χαρακτηρίζεται ὑπό τινος ὀλεθρίου ἀπρονοησίας, ἥτις πηγάζει ἐκ τῶν Ἀσιατικῶν ἕξεων αὐτῶν καὶ τῆς πρὸ τοῦ νῦν ἀκαταστασίας τοῦ τόπου. Διδόμενοι εἰς τρυφὰς καὶ εἰς δαπανηράν τινα πολυτέλειαν, φθείρουσι βαθμηδὸν τὰς καταστάσεις των. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὅλης αὐτῆς τῆς πολυτελείας ἐκπλήττουσι τὸν ξένον οἱ ἐλεεινὸν θέαμα παριστῶντες ὀκνηροὶ θεράποντες, αἱ πολυάριθμοι ἀλλὰ κακῶς παρεσκευασμέναι ἅμαξαι, καὶ οἱ εὐμεγέθεις μὲν εἰς φθορὰν δὲ ῥέποντες οἶκοι. Ἐν ἐπισκέψει πρός τινα ἐξ αὐτῶν, τὰ χρηστὰ ἤθη τοῦ κυρίου, ἡ χάρις καὶ τὰ προτερήματα τῶν γυναικῶν, αἱ Εὐρωπαϊκαὶ διάλεκτοι αἱ μὲ εὔροιαν καὶ καθαρότητα λαλούμεναι, τὸ φιλόκαλον, τὸ ἀγχίνουν, καὶ τὸ κοῦφον αὐτὸ τῆς συνομιλίας των, δίδουσι παρευθὺς τὴν ἰδέαν κοινωνίας ἐξισουμένης μὲ τὰς ἐπισημοτέρας τῶν ἐν Εὐρώπῃ· ἀλλ' ὄπισθεν τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, ὁ σωρὸς τῶν ῥυπαρῶν καὶ ὀκνηρῶν θαλαμηπόλων, οἵτινες στρώνονται εἰς τὸ προαύλιον καὶ κοιμῶνται ἐπὶ τῶν κλιμάκων, δεικνύουσι διαμιᾶς ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς τὴν Βλαχίαν. Περὶ τοῦ λαοῦ, τῶν εὐρώστων Βλάχων, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὅστις ὑπάγει μεταξύ των λαμβάνει πρὸς αὐτοὺς συμπαθητικήν τινα κλίσιν, μολονότι τὰ ἤθη καὶ οἱ τρόποι των εἶναι δεκτικώτατα βελτιώσεως. Πάμπολλα ἠδύναντο νὰ παράγωσιν, ἂν δὲν ἐκυριεύοντο ἀπὸ τὰς ἕξεις τῆς ὀκνηρίας καὶ ἀκρατείας, καὶ τὴν ὑπέρμετρον ἀγάπην τῶν ἑορτῶν· ἔχουσι δὲ καὶ ἀρίστην ὁδὸν ἐξαγωγῆς· « Ὁ Ἴστρος,» λέγει ὁ κύριος Δεμιδόφ, « περιμένει τὰ γεννήματα τῶν τῆς Βλαχίας πεδιάδων, ὥστε νὰ ὑπάγῃ νὰ πληρώσῃ τὰς σιταποθήκας τοῦ Εὐξείνου Πόντου.» Ἡ ἐκρίζωσις τῶν ὀλεθρίων τούτων ἕξεων πρέπει ν' ἀποτελέσῃ τὸ κυριώτερον ἔργον τῆς νῦν πεφωτισμένης κυβερνήσεως.

Ἡ τρίτη κλάσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἡ τῶν Τσιγγάνων ἢ Γύφτων. Οὗτοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Βλαχίαν πολυπληθεῖς, καὶ μ' ὅλην τὴν ῥυπαρότητα καὶ τὴν κτηνώδη εὐήθειαν, ἥτις συχνάκις χαρακτηρίζει αὐτούς, τὰ εὐγενῆ καὶ γλυκέα πρόσωπά των ὑποστηρίζουσιν ἰσχυρῶς τὴν ἰδέαν, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦλθον ἀπὸ τὰ ὡραῖα κλίματα τῆς Ἀσίας. Ἡ ῥαθυμία δὲ τῶν Βλάχων ἐνθαρρύνει πολὺ τοὺς Τσιγγάνους, οἵτινες, μετερχόμενοι τὰ ἐπιτηδεύματα ὅσα ἐκεῖνοι ἀποβάλλουν ἢ περιφρονοῦσι, λαμβάνουσι μέχρι τινὸς τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ἡ φυλὴ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι διαιρεῖται εἰς τρεῖς χωριστὰς κλάσεις. Τῆς πρώτης ἰδιαίτερον ἔργον εἶναι νὰ πλύνωσι τὴν χρυσῖτιν ἄμμον. Ἡ δευτέρα συνίσταται ἐν μέρει ἀπὸ κτίστας, πεταλωτὰς, μαγείρους, κλειδοποιοὺς, κλπ., διότι οἱ Βλάχοι ἐξουθενοῦσι ταῦτα πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς κλάσεως ταύτης εἶναι καταδεδικασμένοι εἰς τὴν δουλείαν, καὶ γεμίζουσι τοὺς οἴκους τῶν Βογιάριδων ἀπὸ πληθὺν ἀχρήστων θεραπόντων. Ἡ τρίτη κλάσις εἶναι ἐπαΐται καὶ ἀλῆται. Μόλις ἐνδεδυμένοι, καὶ ὑποκείμενοι εἰς τὴν δυσκρασίαν τῶν καιρῶν, κατασκηνοῦσιν εἰς τὸ ὕπαιθρον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες μετ' ἀγέλης ῥυπαρῶν νηπίων· ἀλλὰ, παράδοξον εἰπεῖν, οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες ἔχουσιν ἰδίαν τινὰ χάριν, λεπτοὶ ὄντες κατὰ τὸ σῶμα, καὶ εὐγενεῖς τὸ βάδισμα καὶ τὴν θεωρίαν. Πρὸς κατάπαυσιν δὲ τῆς ἀλητείας ταύτης, κτίζονται οἶκοι διὰ τοὺς Τσιγγάνους, ὅπου ὀφείλουν νὰ μένωσι καταγινόμενοι εἰς τὸ ἐντιμότερον ἐνασχόλημα τῆς γεωργικῆς. Ὡς φύλακας τῶν ποιμνίων των τρέφουν οἱ Βλάχοι μεγαλοπρεπεῖς τινας καὶ εἰδήμονας σκύλους. Κατὰ συνέπειαν ὅμως τοῦ ἀπεριορίστου πληθυσμοῦ των, καταντῶσι πολλαχοῦ ὀχληρότατοι. Ἐκτὸς τῶν θρηνωδῶν ὠρυγμῶν των εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς νυκτὸς, εἶναι καί τις κίνδυνος ν' ἀπαντήσῃ τις ἀγέλην τῶν ζώων τούτων ὁπόταν δὲν κρατῇ δυνατὴν ῥάβδον. Ἡ Βλαχία ὑπόκειται εἰς πληγὴν βαρυτάτην, ἤγουν εἰς νέφη ἀκρίδων, αἵτινες κατερημόνουν εἰς ὀλίγας ὥρας τὰς πλουσιωτάτας πεδιάδας, καὶ προξενοῦσι μεγίστην ζημίαν. Βραβεῖόν τι εἶναι προσδιωρισμένον διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν βλαβερῶν τούτων ζωϋφίων· ὅθεν, εἰς μίαν μόνην περιοχὴν τῆς Βλαχίας, συνηθροίσθησαν τὸ 1837 2830 κοιλά.

Ἡ ἡγεμονία διαιρεῖται εἰς δεκαεπτὰ περιοχὰς ἢ νομοὺς, ἐξ ὧν ἕκαστος διοικεῖται ὑπὸ δύο ἀξιωματικῶν, ἐκλεγομένων ἐκ τῶν Βογιάριδων, καὶ γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰσπραβνίκαι· δικαστὴς καὶ ἔφορος τῶν προσόδων βοηθοῦσι καὶ περιορίζουσι τοὺς Ἰσπραβνίκας. Οἱ νομοὶ ὑποδιαιροῦνται εἰς ἐπαρχίας, καὶ ἑκάστη τούτων εἶναι ἡ ἕδρα φορολόγου. Αἱ κυριώτεραι κωμοπόλεις ἑκάστου νομοῦ διοικοῦνται ὑπὸ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν προέδρου ἢ δημάρχου, βοηθουμένου ὑπὸ τριῶν παρέδρων. Ἡ δικαιοσύνη καθ' ὅλην τὴν Βλαχίαν διανέμεται ἐν ὀνόματι τοῦ ἡγεμόνος, καὶ διὰ τῶν κανονισμῶν τοῦ ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1818 Βλαχικοῦ κώδηκος. Ὁ κώδηξ αὐτὸς, βάσιν ἔχων τὸν Ῥωμαϊκὸν νόμον καὶ τὸν κοινὸν ἐγχώριον νόμον, διετήρησεν εἰς πολλὰ δεσποτικὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' ἐσχάτως ἔλαβεν ἀξιολόγους τινὰς βελτιώσεις. Ἐμπορικὸς κώδηξ καὶ ἐγκληματικὸς κώδηξ, κατὰ μίμησιν τῶν Γαλλικῶν, μὲ τὰς ἀπαιτουμένας τροποποιήσεις, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τὸ 1837.

Δύο δημόσια γυμνάσια εὑρίσκονται εἰς τὴν Βλαχίαν, τὸ τοῦ Ἁγ. Σάββα εἰς τὸ Βουκορέστιον, καὶ ἓν εἰς τὴν Κραϊόβαν, περιέχοντα συνάμα, τὸ 1837, 1183 μαθητάς· αἱ ἄλλαι δημόσιαι σχολαὶ τῆς ἡγεμονίας περιεῖχον 2599 μαθητάς· ὅθεν ἅπαντες οἱ ἐκπαιδευόμενοι ἦσαν 3782, καὶ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν δαπάνῃ τοῦ κράτους. Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρας ταύτης διδασκαλίας, τὸ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν παραδίδονται εἰς τὰ τέκνα τῶν χωρικῶν ἐν ἑκάστῃ κώμῃ.

Τὰ εἰσοδήματα τοῦ κράτους τὸ 1837 ἀνέβησαν εἰς 14,824,195 γρόσια, πληρωθέντα ὑπὸ 296,286 οἰκογενειῶν. Αἱ κυριώτεραι πηγαὶ τοῦ εἰσοδήματος εἶναι ὁ κεφαλικὸς φόρος, ἐπιβαλλόμενος εἰς τοὺς ἐργάτας, εἰς κατώτερόν τι εὐγενῶν τάγμα, καὶ εἰς τοὺς Τσιγγάνους, συμποσωθεὶς τὸ προειρημένον ἔτος εἰς 8,480,175 γρόσια· ὁ τελωνιακὸς δασμὸς, κλπ., συμποσωθεὶς εἰς 3,834,020, καὶ ἡ ἐκμίσθωσις τῶν ἁλυκῶν εἰς 2,500,000 γρόσια. Ὁ εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐπιβαλλόμενος φόρος εἶναι τριάκοντα γρόσια εἰς ἕκαστον διὰ τὴν γενικὴν κυβέρνησιν, καὶ τρία διὰ τὴν μερικὴν δαπάνην τοῦ χωρίου ὅπου κατοικεῖ. Τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἦσαν ὡς ἑπομένως· φόρος εἰς τὴν Πόρταν, 1,400,000 γρόσια· διὰ τὴν γενικὴν ὑπηρεσίαν, 13,233,118 γρόσια· συμποσούμενα εἰς 14,633,118 γρόσια. Τὸ γρόσιον τῆς Βλαχικῆς κυβερνήσεως ἀξίζει πολὺ μᾶλλον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει· δέκα ἥμισυ γρόσια ἰσοδυναμοῦν ἐκεῖ μὲ ἓν ἀργυροῦν ῥούβλιον τῆς Ῥωσσίας, ἢ μὲ τρία σιλλίνια καὶ ἓν δηνάριον τῆς Ἀγγλίας·—15 ἢ 16 γρόσια κάμνουσιν ἓν Δίστηλον. Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Βλαχίαν συνίστανται κυρίως ἀπὸ ξένα χειροτεχνήματα, καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ ἔλαιον, σαπώνιον, καὶ καφὲν ἐκ τῆς Τουρκίας. Τὰ ἐξαγόμενα συμπεριλαμβάνουσι τὰ κυριώτερα προϊόντα τοῦ τόπου, γεννήματα, κάνναβιν, δέρματα, βόας, πρόβατα, ξύλα, μέλι, κηρὸν, ὀλίγον οἶνον, ἅλας, μαλλίον, καὶ μικρὰν ποσότητα μεταξίου. Τὰ εἰσαχθέντα κατὰ μέσον ὅρον εἰς τὰ 1831 μέχρι τοῦ 1835 ἦσαν τῆς ἀξίας 31,848,070 γροσίων· τὰ δὲ ἐξαχθέντα, 49,159,585. Τὸ μόνον ὀρυκτὸν τὸ μὲ ὄφελος μεταλλευόμενον εἶναι τὸ ἅλας· μολονότι ἡ χώρα πλουτεῖ ἀπὸ θησαυρὸν τοιούτου εἴδους, χρυσὸν, χαλκὸν, ὑδράργυρον, κλπ.

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ. Ἀρ. 1.

Η ΛΕΞΙΣ δουλεία σημαίνει κυρίως τὴν κατάστασιν ἀνθρώπου, ὅστις δὲν εἶναι κύριος τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων, καὶ ὅστις μάλιστα εἶναι ἰδιοκτησία ἄλλου ἢ ἄλλων. Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις δούλων, τῶν λεγομένων καὶ ἀνδραπόδων· τοιαύτη εἶναι τὴν σήμερον ἡ τῶν δούλων εἰς τὰς Ἀσιατικὰς χώρας, καὶ τοιαύτη ἡ τῶν Μαύρων δούλων εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς. Μετριώτερον εἶδος τῆς καταστάσεως ταύτης ὑπάρχει ὡς πρὸς τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ Πολονίᾳ δουλοπαροίκους, καὶ παρόμοιόν τινα κλάσιν εἰς τὴν Ἰνδίαν καὶ ἄλλα τινα μέρη τῆς Ἀσίας. Ὁ Ῥῶσσος καὶ Πολονὸς δουλοπάροικος εἶναι τρόπον τινὰ προσηλωμένος εἰς τὸ ἔδαφος ἢ ὑποστατικὸν ἐφ' οὗ γεννηθῇ· δύναται μὲν νὰ πωληθῇ μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὄχι ποτὲ ν' ἀπομακρυνθῇ ἐξ αὐτοῦ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς του· ὑποχρεοῦται νὰ ἐργάζηται τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὴν ἑβδομάδα διὰ τὸν κύριόν του, τὰς δὲ λοιπὰς καλλιεργεῖ ἀγρόν τινα τοῦ κυρίου του διὰ ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμόν. Ἐμπορεῖ νὰ νυμφευθῇ, καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν. Ἀποθνήσκων ἐμπορεῖ νὰ κληροδοτῇ τὰ ἔπιπλα καὶ χρήματά του, ἂν διεφύλαξέ τινα. Ὁ νόμος προστατεύει τὴν ζωήν του. Ὁ ἀληθὴς δοῦλος, ἐπὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, δὲν εἶχε κἀνὲν ἀπὸ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ἀσφαλείας ταύτας, ὡς οὐδ' ὁ Μαῦρος δοῦλος τὴν σήμερον· ἠγοράζετο καὶ ἐπωλεῖτο, καὶ μετεφέρετο κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἰδιοκτήτου· αὐτὸς δὲν ἠμπόρει νὰ ἔχῃ ἰδιοκτησίαν· πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἦτο τοῦ κυρίου του· ὅλα τὰ προϊόντα τῶν κόπων του ἀνῆκον εἰς τὸν δεσπότην αὐτοῦ, ὅστις ἠδύνατο νὰ τὸν παιδεύσῃ καὶ βασανίσῃ πάντα τρόπον, ὡς λέγει ὁ κωμικώτατος Ἀριστοφάνης·

ΞΑΝΘ. Βασάνιζε γὰρ τὸν παῖδα τουτονὶ λαβών.
ΑΙΑΚ. Καὶ πῶς βασανίσω; ΞΑΝΘ. Πάντα τρόπον, ἐν κλίμακι
Δήσας, κρεμάσας, ὑστριχίδι μαστιγῶν, δέρων,
Στρεβλῶν, ἐπί τε τὰς ῥίνας ὄξος ἐγχέων,
Πλίνθους ἐπιτιθείς, πάντα τἄλλα, πλὴν πράσῳ
Μὴ τύπτε τοῦτον, μήτε γηθύῳ νέῳ.

ἠδύνατο νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του οἱανδήποτε στιγμὴν, καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία νὰ πωληθῶσιν· ἐν συντομίᾳ, ἦτον εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ὡς τὰ οἰκιακὰ κτήνη. Ἡ διαφορὰ λοιπὸν μεταξὺ τοῦ δούλου καὶ τοῦ δουλοπαροίκου εἶναι οὐσιώδης. Ἡ δουλεία παντὸς εἴδους εἶναι τὴν σήμερον κατηργημένη εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ πραγματευόμεθα μόνον περὶ τοῦ ἀληθοῦς δούλου,* ἀρχαίου τε καὶ νεωτέρου.

Δοῦλοι τῶν Ἑβραίων.

Ἡ κυρίως καλουμένη δουλεία φαίνεται ὅτι ἐκ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ κόσμου ὑπῆρξεν ἡ κατάστασις μεγάλου μέρους τῶν ἀνθρώπων εἰς σχεδὸν πᾶσαν χώραν, ἑωσοῦ ὄχι πρὸ πολλοῦ χρόνου κατηργήθη βαθμηδὸν ὑφ' ὅλων τῶν Χριστιανικῶν πολιτειῶν, τοὐλάχιστον ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ ἐπικράτησις τῆς οἰκιακῆς δουλείας συνιστᾷ μίαν μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων κοινωνιῶν. Ἡ δουλεία ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις· ὑπῆρχε πρὸ τοῦ Μωϋσέως, ἐπὶ τῶν Πατριαρχῶν· καὶ ὑπῆρχε, καὶ εἰσέτι ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ, καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν. Οἱ δοῦλοι οἱ ἐν ταῖς Γραφαῖς ἀναφερόμενοι ἦσαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀνδράποδα· ἦσαν ἀλλοδαποί, εἴτε δορυάλωτοι, εἴτε ἀργυρώνητοι ἐκ τῶν πλησίον ἐθνῶν. Αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα των ἦσαν ἡ ἰδιοκτησία τῶν κυρίων των, οἵτινες ἠδύναντο νὰ τοὺς πωλῶσι, καὶ νὰ τοὺς βασανίζωσι σωματικῶς, καὶ μάλιστα εἰς τινας περιστάσεις νὰ τοὺς θανατόνωσιν. Οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ οἰκογενεῖς δοῦλοι τοῦ Ἀβραὰμ (Γεν. ιδ'. 14) ἦσαν τοιούτου χαρακτῆρος. Ἀλλ' οἱ Ἑβραῖοι εἶχον καὶ ὁμοεθνεῖς δούλους. Οὗτοι ἦσαν ἢ ἄνθρωποι οἵτινες εἶχον πωλήσειν ἑαυτοὺς διὰ τὴν πενίαν των, ἢ χρεωφειλέται πτωχεύσαντες, ἢ κλέπται μὴ ἔχοντες τὰ μέσα νὰ κάμωσι τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἀπόδοσιν ἢ πληρωμὴν, ἥτις ἦτο διπλάσιον τὸ κλαπὲν, καὶ εἰς τινας περιστάσεις πολὺ μᾶλλον. (Ἐξόδου κβ'.) Εἶχε δὲ τὸ δικαίωμα ὁ δανειστὴς νὰ οἰκειοποιηθῇ οὐ μόνον τὸ ἄτομον

---

* Οἱ κοινοὶ θεράποντες, οἱ τὴν σήμερον καταχρηστικῶς καλούμενοι δοῦλοι, ὠνομάζοντο Θῆτες καὶ Πελάται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

τοῦ χρεωφειλέτου, ἀλλὰ καὶ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του. Ὁ Μωϋσῆς ἐκανόνισε τὰ περὶ τῆς δουλείας. Ἔκαμε δὲ μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ἀλλοδαποῦ καὶ τοῦ ἐγχωρίου δούλου. Οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι παντοτεινὸς δοῦλος, ἀλλ' ἠμπόρει νὰ λυτρωθῇ· καὶ ἂν δὲν ἐλυτροῦτο, ἠλευθεροῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς δουλείας του. «Ἐὰν κτήσῃ παῖδα Ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δουλεύσει σοι· τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει ἀπελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν· ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ, ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ ἐὰν δὲ ὁ κύριος δῷ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ τέκῃ αὐτῷ υἱοὺς ἢ θυγατέρας, ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία ἔσται τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται.» Προσέτι, ἕκαστον πεντηκοστὸν ἔτος ἦτον ἔτος ἀφέσεως, καθ' ὃ ἠλευθεροῦντο ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐγχώριοι δοῦλοι. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας των ὤφειλον οἱ κύριοι νὰ περιποιῶνται αὐτοὺς εὐμενῶς· «ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἰκέται εἰσί,» λέγει Κύριος. «Καὶ παῖς καὶ παιδίσκη, ὅσοι ἂν γένωνταί σοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὅσοι κύκλῳ σου εἰσίν, ἀπ' αὐτῶν κτήσεσθε δοῦλον καὶ δούλην, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν, ἀπὸ τούτων κτήσεσθε καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν· ἔσται ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν. Καὶ καταμερεῖτε αὐτοὺς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς, καὶ ἔσονται ὑμῖν κατόχιμοι εἰς τὸν αἰῶνα· τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ κατατενεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις. Ἐὰν δὲ ἀπορηθεὶς ὁ ἀδελφός σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοί, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ, μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτῷ, λύτρωσις ἔσται αὐτοῦ· εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν. . . . Ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται κατὰ ταῦτα, ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτὸς καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.» (Λευῖτ. κέ. 44-54.)

Αἱ πηγαί, ὅθεν οἱ δοῦλοι προήρχοντο, ἦσαν αἱ αὐταὶ ὁποῖαι καὶ τὴν σήμερον. Τοπάλαι ἅπαντες οἱ αἰχμάλωτοι ὑπεδουλόνοντο, εἴτε διανεμόμενοι εἰς τοὺς νικητάς, ἀξιωματικούς τε καὶ στρατιώτας, εἴτε πωλούμενοι ἐπὶ δημοπρασίας διὰ λογαριασμὸν τοῦ στρατοῦ. Εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ὅτε αἱ πρῶται ἀποικίαι τῶν Αἰολέων καὶ Ἰώνων κατῴκησαν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἢ ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶχον γενικὴν συνήθειαν νὰ φονεύωσι μὲν ὅλους τοὺς αὐτόχθονας ἄνδρας, νὰ φυλάττωσι δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των. Καθ' ὅσον ὅμως ἡ σωματεμπορία ἐγίνετο ἐπικερδής, οἱ ἡττώμενοι, ἀντὶ νὰ φονεύωνται, ἐπωλοῦντο. Ἄλλη πηγὴ τῶν δούλων ἦτον ἡ συνήθεια τοῦ ἀνδραποδίζειν ἤτοι κλέπτειν ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ μάλιστα νέους, οἵτινες συνελαμβάνοντο ἐπὶ τῆς παραλίας, ἢ ἀπατώμενοι ἐφειλκύοντο εἰς τὰ πειρατικὰ πλοῖα· καὶ τὰ περισσότερα τῶν πλοίων ἦσαν πειρατικὰ εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους αἰῶνας. Οἱ Φοίνικες καὶ οἱ Τυῤῥηνοὶ ἐδίδοντο μάλιστα εἰς τὸ ἀνδραποδίζειν, προσέτι δὲ οἱ Κρῆτες, οἱ Κίλικες, οἱ Ῥόδιοι, οἱ Θετταλοί, καὶ ὅλλα ἔθνη παραθαλάσσια. Ἄλλη πηγὴ ἦτον ἡ πώλησις ἀνθρώπων εἴτε ὑφ' ἑαυτῶν διὰ τὴν πενίαν καὶ ἔνδειαν, εἴτε ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ ἀνωτέρων των, ὡς γίνεται καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν μικρῶν Ἀφρικανῶν ἡγεμόνων, οἵτινες πωλοῦν εἰς τοὺς σωματεμπόρους ὄχι μόνον τοὺς αἰχμαλώτους των, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν ὑπηκόους, ἕως δὲ καὶ τὰ τέκνα των. Ἡ πώλησις τοῦ Ἰωσὴφ παρὰ τῶν ἀδελφῶν του εἰς τοὺς Μαδιανίτας ἢ Ἄραβας ἐμπόρους, οἵτινες μετεπώλησαν αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀποδεικνύει τὴν ἀρχαιότητα τῆς συνηθείας ταύτης.

Φαίνεται δ' ἐκ τῶν μετέπειτα συμβάντων εἰς τὸν Ἰωσὴφ ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ, διαφόρως παρ' ἐν ταῖς πλείσταις χώραις τῆς ἀρχαιότητος, ἡ ζωὴ τοῦ δούλου ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῶν νόμων· διότι ὁ κύριος τοῦ Ἰωσὴφ, ὁπότε εἶχε λόγους νὰ πιστεύῃ αὐτὸν ἔνοχον δεινοῦ ἐγκλήματος, δὲν τὸν ἐθανάτωσεν, ἀλλὰ τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν φυλακήν, ἐκεῖ νὰ περιμείνῃ τὴν δίκην του· καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦτο βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ Διοδώρου, ὅστις, λαλῶν περὶ τῶν νόμων τῆς Αἰγύπτου, λέγει ὅτι, ὅστις ἐφόνευεν ἄνθρωπον, εἴτε δοῦλον εἴτε ἐλεύθερον, ἐτιμωρεῖτο μὲ θάνατον.

Δοῦλοι τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες εἶχον δούλους ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, καὶ ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει πολλάκις τὴν ὠνὴν αὐτῶν καὶ μεταχείρισιν. Ὁ οἶκος τοῦ Ὀδυσσέως ὑπηρετεῖτο ὑπὸ δούλων, οἵτινες καὶ ὡς πρὸς τὴν ζωὴν αὐτὴν ὑπέκειντο εἰς τὸ θέλημά του. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους ὅμως ἐκείνους αἰῶνας οἱ τοιοῦτοι θεράποντες περιωρίζοντο εἰς τοὺς οἴκους τῶν μεγάλων, οἵτινες καὶ μόνοι εἶχον ἀργύριον ν' ἀγοράζωσιν αὐτούς. Ὅσον δὲ ὁ πόλεμος καὶ ἡ πειρατεία ἐγίνοντο συνεχέστερα, δοῦλοι ἀγοραστοὶ ἢ δορυάλωτοι ἐγίνοντο ἀφθονώτεροι καὶ εὐωνότεροι, καὶ ἐνησχολοῦντο ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς βάναυσα καὶ οἰκιακὰ ἔργα. Τὰ τῆς γεωπονίας ἐνηργοῦντο μὲν εἴς τινα μέρη ὑπὸ μισθωτῶν ἐλευθέρων· ἀλλ' εἰς τοὺς περισσοτέρους τόπους, καὶ μάλιστα εἰς τὰς Δωρικὰς πολιτείας, ὑπὸ κλάσεώς τινος δούλων, ἀπογόνων τῶν ἀρχαιοτέρων κατοίκων τοῦ τόπου, ὁμοιαζόντων τοὺς δουλοπαροίκους τοῦ μεσαιῶνος, οἵτινες κατῴκουν καὶ ἐκαλλιέργουν τὰς γαίας τὰς σφετερισθείσας ὑπὸ τῶν κρατούντων· ἐπλήρονον δ' ἐνοίκιον εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, μεθ' ὧν καὶ ἐξεστράτευον ἐν καιρῷ πολέμου. Οὗτοι δὲν ἠμπόρουν νὰ θανατωθῶσιν ἄκριτοι, οὔτε νὰ πωληθῶσιν ἔξω τοῦ τόπου, οὔτε ν' ἀποχωρισθῶσι τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν· ἠμπόρουν ν' ἀποκτήσωσιν ἰδιοκτησίαν, καὶ ἦσαν πολλάκις πλουσιώτεροι τῶν κυρίων των. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Κλαρῶται τῆς Κρήτης, οἱ Πενέσται τῆς Θεσσαλίας, οἱ Εἵλωτες τῆς Σπάρτης, καὶ ἄλλοι ἄλλων. Εἰς τὰς ἀποικίας τῶν Δωριέων τὰς ἔξω τῆς Ἑλλάδος, ἡ κατάστασις τῶν ἡττηθέντων ἐγχωρίων ἦτο πολλάκις ἀτιμοτέρα καὶ δεινοτέρα παρ' ἡ τῶν δούλων εἰς τὰς μητροπόλεις, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὴ ὄντες Ἕλληνες, ἀλλὰ βάρβαροι, ἐλογίζοντο τέλεια ἀνδράποδα. Τοῦτο ἔπαθον οἱ Καλλίριοι ἢ Καλλικύριοι τῶν Συρακουσῶν, καὶ οἱ ἐντόπιοι Βιθυνοὶ εἰς τὸ Βυζάντιον. Εἰς τὴν ἐν Ποντῳ Ἡράκλειαν οἱ Μαριανδυνοὶ ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ πωλῶνται ἐπέκεινα τῶν ὁρίων, καὶ νὰ πληρόνωσι προσδιωρισμένον τινὰ φόρον εἰς τοὺς κρατοῦντας.

Αἱ Δωριαὶ πολιτεῖαι τῆς Ἑλλάδος εἶχον ὀλίγους ἀγοραστοὺς δούλους, ἀλλ' αἱ Ἀθῆναι, ἡ Κόρινθος, καὶ ἄλλαι πόλεις ἐμπορικαὶ εἶχον πλείστους, οἵτινες, κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φράσιν, ἦσαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον βάρβαροι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπελογίσθη ἄλλως παρ' ἄλλων, καὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ διέφερεν ἀρκετὰ εἰς διαφόρους περιόδους, ἀλλὰ βέβαιον εἶναι ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὐλάχιστον ἐπὶ τῆς ἀκμῆς των, ἦσαν πολὺ πλειότεροι τῶν ἐλευθέρων. Ἔκ τινος κλάσματος τοῦ Ὑπερίδου, διατηρηθέντος ὑπὸ τοῦ Σουΐδα, φαίνεται ὅτι ἕνα καιρὸν 150,000 δούλων ἐνησχολοῦντο μόνον εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀττικῆς. Καὶ αὐτοὶ οἱ πτωχότεροι πολῖται εἶχον δοῦλον διὰ τὰς οἰκιακὰς χρείας των. Αἱ πλουσιώτεραι οἰκογένειαι εἶχον πεντήκοντα δούλους ἑκάστη, καί τινες ἔτι περισσοτέρους. Ἀναγινώσκομεν περί τινων φιλοσόφων, ὅτι διετήρουν δέκα δούλους. Ἦσαν δὲ καὶ μερικοὶ δοῦλοι ἀνήκοντες εἰς οἰκογενείας, καὶ δημόσιοι δοῦλοι ἀνήκοντες εἰς τὸ κοινὸν ἢ τὴν πολιτείαν. Οὗτοι εἰργάζοντο ἐπὶ τοῦ στόλου, εἰς τὰ ναυπηγεῖα καὶ τὸν ναύσταθμον, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν δημοσίων οἰκοδομῶν καὶ δρόμων. Ὁ Παυσανίας λέγει ὅτι εἰς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐπολέμησαν κατὰ πρώτην φορὰν οἱ δοῦλοι μετὰ τῶν κυρίων των, ἴσως ἐννοῶν ὡς ὁπλῖται, διότι

ὡς ψιλοὶ φαίνεται ἐκ τοῦ Ἡροδότου ὅτι συνεπολέμουν καὶ πρότερον. Εἰς τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν ἦσαν πολλοὶ δοῦλοι ἐπὶ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου, ἠλευθερώθησαν δὲ μετὰ τὴν μάχην. Ὡσαύτως ἠλευθέρωσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς δούλους τοὺς ἀγωνισθέντας εἰς τὴν Χαιρώνειαν.

Οἱ δοῦλοι ἦσαν εἶδος πραγματείας, καθὼς ὁ,τιδήποτε ἄλλο ἰδιόκτητον· ἐδίδοντο ὡς ἐνέχυρα· εἰργάζοντο διὰ λογαριασμὸν ἢ τοῦ κυρίου των ἢ ἑαυτῶν, πάντοτε ὅμως εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν πληρόνοντες ποσόν τι εἰς τὸν κυρίόν των· ἢ ἐξεμισθόνοντο ὡς θεράποντες ἢ ἐργάται, ἢ ἐπέμποντο νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸ ναυτικὸν τῆς πόλεως, τοῦ δεσπότου πληρονομένου διὰ τὰς ὑπηρεσίας των. Πάμπολλοι εἰργάζοντο καὶ εἰς τὰ μεταλλεῖα, οἱ μὲν ἀνήκοντες εἰς τὸν μεταλλευτὴν, οἱ δὲ ἡμερομίσθιον λαμβάνοντες, διδόμενον εἰς τοὺς κυρίους των. Ἐφόρουν δὲ ἁλυσίδα, καὶ πολλοὶ ἀπέθνησκον ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς νοσώδους ἀτμοσφαίρας. Νικίας ὁ πρεσβύτερος εἶχε 1000 δούλους εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου· ἄλλοι εἶχον ἑκατοστάς· ἐλάμβανον δὲ δι' ἕκαστον ἄτομον ἕνα ὀβολὸν τὴν ἡμέραν. Οἱ μεταλλεύοντες δοῦλοι τῆς Ἀττικῆς ἐφόνευσάν ποτε τοὺς φύλακάς των, κατέλαβον τὰ ὀχυρώματα τοῦ Σουνίου, καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν περίχωρον. Οἱ τριάκοντα δύο ἢ τριάκοντα τρεῖς σιδηρουργοὶ ἢ μαχαιροποιοὶ τοῦ Δημοσθένους παρῆγον κατ' ἔτος καθαρὸν κέρδος τριάκοντα μνῶν, καίτοι ἀγορασθέντες μὲ μόνον 190 μνᾶς· οἱ δὲ εἴκοσι διφροπηγοί του, οἵτινες ἤξιζον 40 μνᾶς, ἔδιδον καθαρὸν κέρδος 12 μνῶν. (Δημοσθένης κατὰ Ἀφόβου, 1.) Οἱ δερματουργοὶ τοῦ Τιμάρχου παρεῖχον ἕκαστος εἰσόδημα δύο ὀβολῶν καθ' ἡμέραν εἰς τὸν κύριόν των, καὶ ὁ ἐπιστάτης αὐτῶν τρεῖς. Ἡ τιμὴ τῶν δούλων εἰς τὰς Ἀθήνας διέφερεν ἀπὸ ἡμίσειαν μνᾶν εἰς πέντε καὶ εἰς δέκα μνᾶς· κοινὸς μεταλλευτὴς δοῦλος, ἐπὶ Δημοσθένους, ἤξιζεν ἀπὸ 125 εἰς 150 δραχμάς. Τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν δούλων κέρδη πρέπει νὰ ἦσαν μέγιστα, καθότι ὁ ἰδιοκτήτης ὤφειλε καὶ τὰ κεφάλαιά του ν' ἀντικαταστήσῃ, καὶ τὸν συνήθη τόκον τοῦ ἀργυρίου του νὰ λαμβάνῃ, καὶ ὁ δοῦλος ἤξιζε μόνον ἐνόσῳ εἶχεν ὑγείαν καὶ ἠδύνατο νὰ ἐργάζηται. Ἦτο δὲ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀποδράσεώς του, μάλιστα ἐν καιρῷ πολέμου. Ἀντιγένης ὁ Ῥόδιος πρῶτος ἐπενόησεν ἀσφαλιστικὸν κατάστημα διὰ τοὺς δούλους. Λαμβάνων ἐτήσιον συνεισφορὰν δι' ἕκαστον δοῦλον ὑπηρετοῦντα εἰς τὸ στράτευμα ἀνεδέχετο νὰ πληρώσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, ἐὰν τυχὸν ἀπεδίδρασκε.

Οἱ παλαιοὶ ἦσαν τόσον συνειθισμένοι εἰς τὴν θέαν τῶν δούλων, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων κατεδίκασέ ποτε αὐτήν. Ὁ Πλάτων, εἰς τὴν Πολιτείαν του, ἐπιθυμεῖ μόνον νὰ μὴ γίνωνται Ἕλληνες δοῦλοι. Αἱ μόναι πολιτεῖαι τῆς Ἑλλάδος, ὅπου φαίνεται ὅτι δὲν εἰσήχθησαν δοῦλοι, ἦσαν ἡ Λοκρὶς καὶ ἡ Φωκίς, πιθανῶς διὰ τὴν πενίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἁπλότητα τῶν ἠθῶν των.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΘΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ.

Εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιμον ἐποχὴν τοῦ νομισματικοῦ συστήματος τῆς Τουρκίας, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλουσιν ἀναγνωσθῆ μὲ ὄφελος αἱ ἑπόμεναι παρατηρήσεις τοῦ σοφοῦ Γάλλου οἰκονομολόγου Say.

Ὁ ΦΙΛΙΠΠΟΣ Α΄. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἐκιβδήλευσε τὴν λίτραν τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ἥτις περιεῖχε 12 οὐγγίας καθαροῦ ἀργύρου, συμμίξας ἓν τριτημόριον κατωτέρου μετάλλου, εἰς τρόπον ὥστε ἀφῆκεν αὐτὴν μόνον 8 οὐγγιῶν καθαροῦ ἀργύρου· ἔτι ὅμως ἐξηκολούθει νὰ ὀνομάζῃ αὐτὴν λίτραν, καὶ κακῶς ἐφρόνει ὅτι ἤξιζεν ὅσον ἡ λίτρα τῶν προκατόχων του. Ἀλλὰ πραγματικῶς ἤξιζεν $\frac{1}{3}$ ὀλιγώτερον τῆς λίτρας τοῦ Μεγάλου Καρόλου. Μὲ τὴν νέαν λίτραν τῶν 8 οὐγγιῶν ἠδύνατό τις ν' ἀγοράσῃ μόνον $\frac{2}{3}$ τῶν ὅσα ἠγόραζε πρότερον. Οἱ δανεισταὶ τοῦ μονάρχου καὶ οἱ τῶν ἰδιωτῶν ἐπληρώθησαν μὲν τὴν χρεωστουμένην ποσότητα τῶν λιτρῶν· ἀλλὰ πραγματικῶς δὲν ἔλαβον εἰμὴ $\frac{2}{3}$ τοῦ ὀφειλομένου εἰς αὐτοὺς ἀργυρίου· ὡσαύτως οἱ ἰδιοκτῆται οἴκων ἢ γαιῶν ἐλάμβανον ἀπὸ τοὺς ἐνοικάτορας τῶν μόνον $\frac{2}{3}$ τοῦ προτέρου εἰσοδήματος, ἐωσοῦ ἡ ἀνανέωσις τῶν ἐνοικοχαρτίων διώρθωσεν ὁπωσοῦν τὸ κακόν. Ἔγεινε μὲν περισσὴ νόμιμος ἀδικία· ἀλλὰ δῆλον ὅτι αἱ 8 οὐγγίαι δὲν ἠδύναντο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐξισωθῶσι μὲ τὰς 12.

Ἐν ἔτει 1113, ἡ λίτρα, ὡς ἔτι ἐκαλεῖτο, δὲν περιεῖχεν ὑπὲρ τὰς 6 οὐγγίας καθαροῦ ἀργύρου. Κατ' ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Ζ΄. εἶχεν ἐλαττωθῆν εἰς 4 οὐγγίας. Ὁ Ἅγ. Λουδοβίκος ὠνόμασε λίτραν ποσότητά τινα ἀργύρου, ἥτις ἐζύγιζε μόνον 2 οὐγγίας, 6 δραχμὰς, καὶ 6 κόκκους. Εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τῶν Γάλλων ἡ λεγομένη λίτρα περιεῖχε μόνον $\frac{1}{6}$ τῆς οὐγγίας, δηλ. εἶχεν ἀφεθῆν ἐν αὐτῇ τὸ $\frac{1}{12}$ τῆς ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Καρόλου πρώτης ἀξίας της.

Τοιουτοτρόπως λίτρα τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως ὠνομάζετο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διάφορος ἀργύρου ποσότης. Ἐνήργουν δὲ τὴν ἀλλοίωσιν, ποτὲ μὲν ἐλαττοῦντες τὸ μέγεθος καὶ βάρος τῆς λίτρας, ποτὲ δὲ ἐξαχρειοῦντες τὸν ἄργυρον, συμμιγνύοντες δηλονότι μεγαλητέραν ποσότητα κατωτέρου μετάλλου· καὶ ἄλλοτε, ἀνυψοῦντες τὴν ἐπωνυμίαν εἰδικοῦ τινὸς νομίσματος· κάμνοντες, λόγου χάριν, τὸ δίφραγκον νὰ περνᾷ ὡς τρίφραγκον. Ὅλα δὲ τὰ διάφορα ταῦτα μέσα ἐπέφερον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, διὰ τὸν φυσικὸν τοῦτον λόγον, ὅτι ὅλα πραγματικῶς ἐσμίκρυνον τὴν ποσότητα τοῦ ἐν τῇ λίτρᾳ περιεχομένου ἀργύρου.

Μολονότι, ὡς προείπομεν, ἡ ἐν τῇ λίτρᾳ ποσότης τοῦ ἀργύρου, βαθμηδὸν ἐλαττουμένη, κατήντησεν ἀπὸ 12 οὐγγιῶν εἰς $\frac{1}{12}$ τῆς οὐγγίας, σημειωτέον ὅμως ὅτι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ τῶν Γάλλων μοναρχῶν ἐβάδισαν τὴν ἐναντίαν ὁδὸν, καὶ ἐβελτίωσαν τὴν ποιότητα ἢ ηὔξησαν τὴν ποσότητα τοῦ ἀργύρου, ἐξαιρέτως ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ λεγομένου Ἁγ. Λουδοβίκου. Τὰ αἴτια, τὰ εἰς ἐξαχρείωσιν τοῦ νομίσματος παρακινοῦντα, εἶναι πρόδηλα· —τῷ ὄντι μεγάλως εὐκολύνει τὸν ἄνθρωπον νὰ πληρόνῃ τὰ χρέη του μὲ ὀλιγώτερον ἀργύριον παρ' ὅσον ἐδανείσθη. Ἀλλ' οἱ βασιλεῖς δὲν εἶναι μόνον χρε-

ῶσται· πολλάκις εἶναι καὶ πιστωταί. Ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν, κατέχουσι τὴν αὐτὴν σχετικὴν θέσιν πρὸς τὸν ὑπήκοον, ὁποίαν ὁ οἰκοκύριος πρὸς τὸν ἐνοικάτορα. Ἐὰν δὲ πᾶς ἕκαστος συγχωρῆται ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ πληρόνῃ τὰ χρέη του καὶ νὰ ἐξοφλῇ τὰς ὁμολογίας του μὲ ποσότητα ἀργύρου μικροτέραν τῆς συμφωνηθείσης, ἕπεται φυσικῷ τῷ λόγῳ ὅτι καὶ ὁ ὑπήκοος δύναται νὰ πληρώσῃ τοὺς φόρους του καὶ ὁ ἐνοικάτωρ τὸ ἐνοίκιόν του μὲ μικροτέραν ποσότητα αὐτοῦ τοῦ μετάλλου. Μολονότι δὲ ὁ βασιλεὺς ἐλάμβανεν ὀλιγώτερον ἀργύριον, ἐξηκολούθει ὅμως νὰ δαπανᾷ ὅσον ἀρχήτερα· διότι ἡ ὀνομαστικὴ τιμὴ τῶν πραγματειῶν ἀνέβαινεν ἀναλόγως τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἐν τῷ νομίσματι ἀργύρου. Ὅτε τὸ πρότερον τρίφραγκον ἀπεφάνθη ὑπὸ τοῦ νόμου ὅτι εἶναι τετράφραγκον, ἡ κυβέρνησις ἦτον ὑπόχρεως νὰ πληρόνῃ 4 φράγκα ὅπου πρότερον ἐπλήρονε 3· ὥστε κατέστη ἀναγκαῖον ἢ νὰ αὐξήσῃ τοὺς παλαιοὺς ἢ νὰ ἐπιβάλῃ νέους φόρους· μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ κυβέρνησις, διὰ νὰ λαμβάνῃ τὴν αὐτὴν ποσότητα καθαροῦ ἀργύρου, ἦτον ὑπόχρεως ν' ἀπαιτῇ πλειοτέρας λίτρας παρὰ τοῦ ὑπηκόου. Ἀλλὰ τοῦτο πάντοτε ἦτον ἐπαχθὲς, ἀκόμη καὶ ὅτε δὲν ἔκαμνε πραγματικήν τινα διαφορὰν εἰς τὴν ποσότητα τῶν φόρων· πολλάκις δὲ καὶ δυσκατόρθωτον. Ὅθεν, πρὸς ἐξοικονόμησιν, οἱ Γάλλοι βασιλεῖς ἀποκαθίστων ἐνίοτε τὸ νόμισμα εἰς τὴν ἀνωτέραν ἀξίαν του. Κάμνοντες τὴν λίτραν ὥστε νὰ περιέχῃ πλειότερον καθαρὸν ἄργυρον, ἐφορολόγουν παρὰ τοῦ ἔθνους τὴν αὐτὴν μὲν ποσότητα τῶν λιτρῶν, πραγματικῶς δὲ περισσότερον ἄργυρον.* Καὶ σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ἐκ τούτου προκύπτει ὥστε αἱ βελτιώσεις τοῦ νομίσματος ν' ἀρχίζωσι περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν, καθ' ἣν καὶ ἡ σύστασις τῆς μονίμου φορολογίας. Πρὸ τοῦ νεωτερισμοῦ αὐτοῦ, ὁ μονάρχης δὲν ἔχει προσωπικόν τι συμφέρον εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ ἐκδιδομένου νομίσματος.

Μέγα σφάλμα ἤθελεν εἶσθαι νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι αἱ συχναὶ μεταβολαὶ περὶ τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα τοῦ εἰς τὰ νομίσματα ἀργύρου ἐνηργήθησαν κατὰ τοιοῦτον ἐναργῆ καὶ καταληπτὸν τρόπον, ὁποῖον ἡμεῖς ἠκολουθήσαμεν πρὸς ἐξήγησιν αὐτῶν. Ἐνίοτε ἡ ἀλλοίωσις, ἀντὶ νὰ ὁμολογῆται ἀναφανδὸν, ἐφυλάττετο μυστικὴ ὅσον ἦτο δυνατὸν πλειότερον χρόνον. Ἄλλοτε ἓν εἶδος νομίσματος ἠλλοιοῦτο, τὰ δὲ λοιπὰ ἀφίνοντο ἀνέπαφα· ὥστε, ἕνα καιρὸν, μία λίτρα, πληρονομένη εἰς ἓν εἶδος νομίσματος, περιεῖχε περισσότερον ἄργυρον παρ' ἐὰν ἐπληρόνετο εἰς ἄλλο. Τελευταῖον, διὰ νὰ περικαλύψωσι τὴν ὑπόθεσιν μ' ἔτι παχύτερον σκότος, ἠνάγκαζον συνήθως τοὺς ὑπηκόους νὰ κρατῶσι τοὺς λογαριασμούς των ποτὲ μὲν εἰς λίτρας καὶ σολδία, ποτὲ δὲ εἰς σκοῦδα, καὶ νὰ πληρόνωσιν εἰς νόμισμα παριστάνον μήτε λίτραν, μήτε σολδίον, μήτε σκοῦδον, ἀλλ' εἴτε κλάσματα εἴτε πολυπλάσια τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐπωνυμιῶν. Ἡγεμόνες, προστρέχοντες εἰς τοιαῦτα σοφιστικὰ μέσα, δὲν δύνανται ἄλλως πως νὰ θεωρῶνται εἰμὴ ὡς κιβδηλοποιοὶ, ὡπλισμένοι μὲ δημόσιον ἐξουσίαν.

Τὸ ὀλέθριον ἀποτέλεσμα τῶν τοιούτων μέτρων ἐπὶ τῆς ἐμπορικῆς πίστεως καὶ ἀκεραιότητος, ἐπὶ τῆς βιομηχανίας, καὶ ὅλων τῶν τῆς εὐδαιμονίας πηγῶν, εὐκόλως δύναται εἷς ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ· τὸ δεινὸν ἦτο πραγματικῶς τόσον μέγα, ὥστε, κατά τινας περιόδους τῆς Γαλλικῆς ἱστορίας, αἱ νομισματικαὶ ἐργασίαι τοῦ κράτους κατέπαυσαν ἐξ ὁλοκλήρου παντὸς εἴδους ἐμπόριον. Φίλιππος ὁ Καλὸς ἀπεδίωξεν ἅπαντας τοὺς ἀλλοεθνεῖς ἐκ τῶν πανηγύρεων τῆς Γαλλίας, ἀναγκάσας αὐτοὺς νὰ δέχωνται εἰς πληρωμὴν τὸ ἀνυπόληπτον νόμισμά του, καὶ ἀπαγορεύσας νὰ γίνωνται ἀνταλλάγματα εἰς νόμισμα εὐϋπολη-πτότερον. Φίλιππος ὁ ἐκ τῆς Οὐαλεσίας ἔκαμε τὸ αὐτὸ ὡς πρὸς τὸ χρυσοῦν νόμισμα, καὶ μὲ τὸ αὐτὸ ἀπαραλλάκτως ἀποτέλεσμα. Σύγχρονος ἱστοριογράφος μᾶς εἰδοποιεῖ, ὅτι σχεδὸν ἅπαντες οἱ ξένοι ἔμποροι ἔπαυσαν τὰς μετὰ τῆς Γαλλίας σχέσεις των· ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι ἔμποροι, ἀφανισθέντες ὑπὸ τῶν συνεχῶν ἀλλοιώσεων τοῦ νομίσματος, καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀδηλότητος τῶν τιμῶν, ἀνεχώρησαν εἰς ἄλλους τόπους· καὶ ὅτι οἱ ἐπίλοιποι τῶν ὑπηκόων τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ ἐξ εὐγενῶν καὶ οἱ ἐκ τοῦ λαοῦ, ἐπτώχαναν ἴσα μὲ τοὺς ἐμπόρους· δι' ὃ, προσθέτει ἁπλοϊκώτατα ὁ χρονογράφος, ὁ βασιλεὺς δὲν ἠγαπᾶτο διόλου.

Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἐλάβομεν ἐκ τοῦ νομισματικοῦ συστήματος τῆς Γαλλίας· ἀλλ' ὅμοια τεχνάσματα ἐνηργήθησαν εἰς σχεδὸν πᾶν ἔθνος, εἴτε ἀρχαῖον εἴτε νεώτερον. Δημοκρατικαὶ κυβερνήσεις ἐστάθησαν ἐπίσης ἔνοχοι ὡς αἱ δεσποτικαί. Οἱ Ῥωμαῖοι, εἰς τὰς ἐνδοξοτέρας ἐποχὰς τῆς ἱστορίας

* Ἐὰν ἡ Πόρτα, παραδείγματος χάριν, φορολογῇ σήμερον ἑκατὸν ἑκατομμύρια γροσίων, αὐτὰ ἰσοδυναμοῦσι μὲ μόνον τέσσαρα ἑκατομμύρια Διστήλων·—τοῦ Διστήλου ἰσοδυναμοῦντος μὲ 25 γρόσια. Ἐὰν ὅμως τὸ Δίστηλον ἤθελεν ἐκπέσειν εἰς 20 γρόσια, τότε τὰ 100,000,000 τῶν γροσίων θέλουν ἰσοδυναμεῖ μὲ 5,000,000 Διστήλων· τουτέστι κατ' ὄνομα μὲν οἱ φόροι θέλουσι μένειν οἱ αὐτοὶ, ἀλλὰ πραγματικῶς θέλουν αὐξηθῆ κατὰ ἓν πέμπτον. Ἅπαν τοὐναντίον ὅμως πάσχει πρὸ πολλοῦ ἡ Πόρτα ὡς ἐκ τῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ νομίσματος· διότι, ἐπειδὴ ἡ τιμὴ τῶν γροσίων κατ' ἔτος ἐκπίπτει, λαμβάνει καὶ ἡ κυβέρνησις παρὰ τῶν ὑπηκόων της μικροτέραν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ποσότητα ἀργυρίου. Ἡ ζημία δὲν περιορίζεται εἰς τοὺς ἰδιώτας, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτήν· ὅθεν διὰ τὸν διπλοῦν τοῦτον λόγον δύναταί τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ τὴν σύνεσιν τῶν κρατούντων διόρθωσιν τοῦ κακοῦ.

των, περιέπεσον εἰς ἐθνικὴν χρεωκοπίαν καὶ δὶς καὶ τρὶς, ὀλιγοστεύσαντες τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματός των. Ἐπὶ τοῦ πρώτου Λιβυκοῦ πολέμου τὸ ἀσσάριον, τὸ καταρχὰς περιέχον 12 οὐγγίας χαλκοῦ, ἠλαττώθη εἰς 2 οὐγγίας· καὶ εἰς τὸν δεύτερον Λιβυκὸν ἐξέπεσε πάλιν εἰς 1 οὐγγίαν.

Τὸ 1722, ἡ ἐν Ἀμερικῇ πολιτεία τῆς Πενσυλβανίας, ἥτις ἐνήργει κατὰ τοῦτο ὡς ἀνεξάρτητος κυβέρνησις καὶ πρὸ τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ πολέμου, ἐνομοθέτησεν ὥστε ἡ μία Λίτρα Στερλίνα τῆς Ἀγγλίας νὰ περνᾷ ὡς μία Λίτρα Στερλίνα καὶ ἐν τέταρτον· αἱ δὲ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ ἡ Γαλλία, ἀφοῦ ἐκηρύχθησαν δημοκρατίαι, προέβησαν ἔτι περαιτέρω.

Ἄμεσος συνέπεια τῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ νομίσματος εἶναι ἡ ἀνάλογος ἐλάττωσις ὅλων τῶν παντοειδῶν χρεῶν τε καὶ ὁμολογιῶν, τῶν πληρωτέων εἰς νόμισμα. Οἱ ἔχοντες νὰ λαμβάνωσι διηνεκῆ ἢ ἀμετάβλητα ἐνοίκια ἢ δικαιώματα γῆς στεροῦνται διαπαντὸς μέρους τοῦ εἰσοδήματός των. Εἶναι νόμιμος πτώχευσις, μερικὴ χρεωκοπία, — παντὸς χρεωφειλέτου πληρόνοντος εἰς τὸν δανειστὴν αὐτοῦ ποσότητα τοσοῦτον μικροτέραν τῆς δικαίως εἰς αὐτὸν ἀνηκούσης, καθ' ὅσον ἠλαττώθη τὸ πολύτιμον μέταλλον ἐν τῷ ὀφειλομένῳ νομίσματι.

Πᾶσα λοιπὸν κυβέρνησις, προστρέχουσα εἰς τὸ μέσον τῆς κιβδηλεύσεως, οὐ μόνον ὠφελεῖται αὐτὴ παρανόμως, ἀλλὰ βιάζει καὶ ὅλους τοὺς λοιποὺς χρεώστας νὰ πράξωσιν ὡσαύτως.

Οἱ βασιλεῖς ὅμως τῆς Γαλλίας δὲν ἐσυγχώρουν πάντοτε εἰς τοὺς ὑπηκόους των ν' ἀπολάβωσι τὸ αὐτὸ κέρδος, ὁποῖον ὁ μονάρχης εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, αὐξάνων ἢ σμικρύνων τὴν ποσότητα τοῦ μετάλλου, τὴν περιεχομένην εἰς ἰδιαίτερόν τι εἶδος νομίσματος. Εἰς πᾶσαν τοιαύτην περίστασιν ὁ προσωπικὸς σκοπὸς τῶν βασιλέων ἦτον αὐτοὶ μὲν νὰ πληρώσωσιν ὀλιγώτερον, ἢ νὰ λάβωσι περισσότερον ἄργυρον ἢ χρυσὸν, παρ' ὅσον δικαίως ἔπρεπεν· ἀλλ' ἐνίοτε ἠνάγκαζον τοὺς ἰδιώτας, νὰ πληρόνωσι καὶ νὰ πληρόνωνται εἰς τὸ παλαιὸν νόμισμα, ἢ, ἐὰν εἰς τὸ νέον, κατὰ τὸ τρέχον συνάλλαγμα μεταξὺ τῶν δύο. Κατὰ τοῦτο δ' ἐμιμήθησαν ἐπ' ἀκριβὲς τοὺς παλαιοὺς Ῥωμαίους. Ὅτε ἡ δημοκρατία τούτων, ἐπὶ τοῦ δευτέρου Λιβυκοῦ πολέμου, ἠλάττωσε τὸ χαλκοῦν ἀσσάριον ἀπὸ δύο οὐγγίας εἰς μίαν, ἐπλήρωσε τοὺς δανειστάς της ἓν ἀσσάριον ἀντὶ δύο, τουτέστι, 50 τοῖς 100. Ἀλλ' οἱ μερικοὶ λογαριασμοὶ ἐκρατοῦντο εἰς 100. Ἀλλ' καὶ τὸ δηνάριον, τὸ ἕως τότε ἀντάξιον 10 ἀσσαρίων, ἐνομοθετήθη νὰ περνᾷ 16 ἀσσάρια· ὥστε οἱ ἰδιῶται ἐπλήρωσαν μόνον 16 ἀσσάρια ἢ οὐγγίας χαλκοῦ δι' ἕκαστον δηνάριον, ἀντὶ νὰ πληρώσωσιν 20, ὡς ὤφειλον κατὰ τὸ δίκαιον· διότι, λαβόντες τὸ δηνάριον πρὸς 10 ἀσσάρια τῶν 2 οὐγγιῶν, ἔπρεπε νὰ ἀντιπληρώσωσιν αὐτὸ πρὸς 20 ἀσσάρια τῆς μιᾶς οὐγγίας ἕκαστον. Ἀλλ' ὡς ἔγεινεν, ἡ μὲν πολιτεία ἐπλήρωσε μέρισμα 50 τοῖς 100 μόνον, οἱ δὲ πολῖται ἠναγκάσθησαν νὰ πληρώσωσιν 80 τοῖς 100.

Ὅτι μὲν ἡ ἐξαχρείωσις τοῦ νομίσματος εἶναι χρεωκοπία ἐν μέρει, ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων· ἀλλά τινες διϊσχυρίζονται, ὅτι ὀλιγώτερον ζημιῶδες εἶναι εἰς τὸν δημόσιον δανειστὴν νὰ πληρωθῇ εἰς νοθευμένον νόμισμα, καὶ νὰ πληρώσῃ πάλιν αὐτὸς τὸ ἴδιον πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν του, παρὰ νὰ ἐλαττωθῇ τὸ δικαίωμά του κατὰ $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, ἢ καθ' οἱανδήποτε ἄλλην ἀναλογίαν. Ἂς ἴδωμεν πῶς διαφέρουσιν αἱ δύο μέθοδοι.

Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν γένῃ ἡ χρεωκοπία, ὁ δανειστὴς ζημιοῦται ὡς πρὸς ὅλα τὰ μετ' αὐτὴν ἀγοραζόμενα. Εἴτε δὲ τὸ εἰσόδημά του ἐλαττωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ, εἴτε αὐτὸς ὑποχρεωθῇ νὰ πληρόνῃ διὰ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται διπλασίαν τὴν προτέραν τιμὴν, εἶναι βεβαίως ἓν καὶ τὸ αὐτό.

Ὡς δὲ πρὸς ὅλα τὰ ὑπάρχοντα χρέη του, ἀναμφιβόλως δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ αὐτῶν καθ' ὃν τρόπον τὸ δημόσιον ἐξεπλήρωσε τὰ ἴδιά του· ἀλλ' ἐπὶ τίνι βάσει νὰ ὑποθέτωμεν, ὅτι οἱ δημόσιοι δανεισταὶ καθυστεροῦσι πάντοτε εἰς τοὺς μερικοὺς λογαριασμούς των; Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων, ὁμοίως καὶ οἱ δημόσιοι δανεισταὶ χρεωστοῦσι τοσαῦτα, ὅσα τοὺς χρεωστοῦνται· ἐν συντομίᾳ, ὅτι οἱ λογαριασμοί των ἰσοζυγίζουν. Ὅθεν, ὠφελούμενοι ἀφ' ὅσα ἔχουν νὰ πληρώσωσιν εἰς τοὺς μερικοὺς πιστωτὰς αὐτῶν, ζημιοῦνται ἀφ' ὅσα ἔχουν νὰ λάβωσιν ἀπὸ τοὺς χρεώστας των· καὶ ἡ ἐν εἴδει ἐξαχρειώσεως τοῦ νομίσματος χρεωκοπία εἶναι τόσον ὀλεθρία εἰς αὐτοὺς, ὅσον ἡ ἐν ὁποιῳδήποτε ἄλλῳ.

Παρέπονται ὅμως καὶ ἄλλα σπουδαῖα δεινὰ, καταστρεπτικὰ τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας.

Προξενεῖται βιαία τις ταραχὴ εἰς τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων, ἐνεργοῦσα χιλιοτρόπως, κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις ἑκάστου, καὶ οὕτως ἀνατρέπουσα τὰς ἄριστα ἐσχεδιασμένας καὶ ὠφελιμωτάτας κερδοσκοπίας, καὶ καταστρέφουσα πᾶσαν πίστιν μεταξὺ δανειστοῦ καὶ δανειζομένου. Οὐδεὶς δανείζει ἑκουσίως, ὅταν κινδυνεύῃ νὰ λάβῃ μικροτέραν ποσότητα ὅσης ἐμέτρησεν· οὔτε σπεύδει κἀνεὶς νὰ δανεισθῇ, ὅταν κινδυνεύῃ νὰ πληρώσῃ μᾶλλον παρ' ὅσον ἔλαβεν. Ἐκ τούτου τὰ χρηματικὰ κεφάλαια μένουσι νεκρὰ, ἡ παραγωγὴ ἐλαττοῦται, καὶ ἡ πενία ἕπεται.

Εἶναι δὲ οὐχ ἧττον σπουδαῖον τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν αὐτὴν τοῦ ἔθνους. Αἱ περὶ ἀξίας ἰδέαι τῶν ἀνθρώπων μένουσιν ἐπὶ καιρόν τινα συγκεχυμέναι, καθ' ὃν ἡ πανουργία πλεονεκτεῖ τὴν τιμίαν

ἁπλότητα, εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν χρηματικῶν ὑποθέσεων. Προσέτι, ἡ λῃστεία καὶ ἡ ἁρπαγὴ ἐπικυροῦνται διὰ τοῦ δημοσίου παραδείγματος· τὸ προσωπικὸν συμφέρον ἀντιβάλλεται εἰς τὴν ἀκεραιότητα· καὶ ἡ φωνὴ τοῦ νόμου εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεως.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΟΥ ΔΙΟΣ.

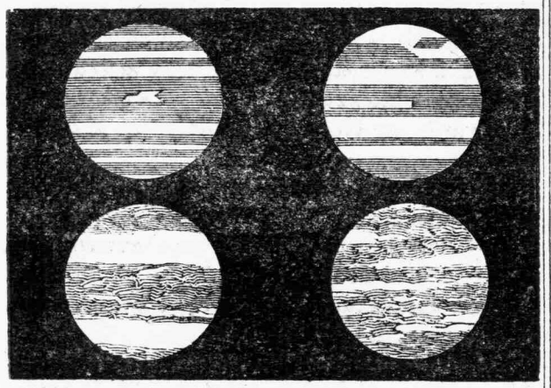

Ὁ ΠΛΑΝΗΤΗΣ οὗτος ἀπέχει τοῦ ἡλίου 490 ἑκατομμύρια μιλίων, καὶ ἐκτελεῖ τὴν ἐτήσιον περιστροφήν του εἰς δώδεκα σχεδὸν τῶν ἡμετέρων ἐνιαυτῶν, κινούμενος πρὸς 29,000 μιλίων καθ' ὥραν. Εἶναι δὲ ὁ μέγιστος πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος· ὢν 89,000 μιλίων τὴν διάμετρον, ἢ περίπου 1400 φορὰς μεγαλήτερος τῆς γῆς. Ἡ περὶ τὸν ἄξονά του περιστροφὴ ἐκτελεῖται εἰς ἐννέα ὥρας καὶ 56 λεπτά· καὶ κατὰ συνέπειαν, τὰ περὶ τὸν ἰσημερινὸν μέρη τῆς ἐπιφανείας του κινοῦνται πρὸς 28,000 μιλίων τὴν ὥραν, τουτέστιν εἰκοσιεπτὰ φορὰς ταχύτερον τῆς ἡμερησίας περιφορᾶς τῆς γῆς. Κατὰ τὸ σχῆμα ὁ Ζεὺς εἶναι σφαιροειδὴς, πεπιεσμένος εἰς τοὺς πόλους, καὶ ὑψωμένος εἰς τὸν ἰσημερινόν· ἡ διάμετρος, ἡ τὸν ἰσημερινὸν διερχομένη, ὑπερβαίνει τὴν τοὺς πόλους διερχομένην κατὰ περίπου 6000 μιλίων. Ἡ Γῆ, ὁ Κρόνος, καὶ ὁ Ἄρης εἶναι προσέτι τοιαῦτα σφαιροειδῆ· πιθανώτατον δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, καὶ ὁ Οὐρανὸς, ἔχουν ὅμοιον σχῆμα, μολονότι τοῦτο δὲν ἐβεβαιώθη εἰσέτι ἐκ πραγματικῆς παρατηρήσεως. Ὁπόταν θεωρῆται διὰ τηλεσκοπίου, ἀνακαλύπτονται κηλίδες τινες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, ἐκ τῆς κινήσεως τῶν ὁποίων προσδιωρίσθη ἡ περιφορά του.

Ἀλλὰ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ Διὸς εἶναι ἀμαυραί τινες σειραὶ ἢ λωρίδες, ἐκτεινόμεναι καθ' ὅλον τὸν δίσκον παραλλήλως μὲ τὸν ἰσημερινὸν αὐτοῦ, καὶ καλούμεναι γενικῶς αἱ Ζῶναί του. Τρεῖς τῶν ζωνῶν τούτων, σχεδὸν ἐξίσου ἀλλήλων ἀπέχουσαι, παρατηροῦνται συχνότερον· ἀλλὰ δὲν φαίνονται τακτικῶς ἢ σταθερῶς. Ποτὲ μὲν βλέπεται μόνον μία, ποτὲ δὲ πέντε, καὶ ἄλλοτε ἐφάνησαν διακεκριμένως ἑπτὰ ἢ ὀκτώ. Τὴν 28ην Μαΐου, 1780, ὁ Δόκτωρ Ἕρσχελ εἶδεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Διὸς κεκαλυμμένην ἀπὸ μικρὰς κυρτὰς ζώνας, ἢ μᾶλλον γραμμὰς, αἵτινες πλαγίως δὲν συνεχίζοντο δι' ὅλου τοῦ δίσκου του. Μολονότι αἱ γραμμαὶ αὗται εἶναι γενικῶς παράλληλοι πρὸς ἀλλήλας, δὲν εἶναι ὅμως πάντοτε τοιαῦται. Τὸ πλάτος αὐτῶν εἶναι παρομοίως μεταβλητόν· μία τις ζώνη παρετηρήθη στενουμένη, ἄλλη δ' ἐγγὺς αὐτῆς πλατυνομένη· ἡ πρώτη τρόπον τινὰ μεταβαίνουσα εἰς τὴν δευτέραν. Ὁ χρόνος τῆς διαρκείας των εἶναι προσέτι ἀβέβαιος· ἐνίοτε μένουσιν ἀμετάβλητοι μῆνάς τινας· ἄλλοτε νέαι ζῶναι σχηματίζονται εἰς μίαν ἢ δύο ὥρας. Τί δὲ εἶναι αἱ ζῶναι αὗται, δὲν δύναται εὐκόλως νὰ ἐξακριβωθῇ. Οἱ μὲν θεωροῦσιν αὐτὰς ὡς στρώματα νεφῶν πλεόντων εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ Διός· ἄλλοι δὲ φαντάζονται ὅτι εἶναι τὰ σημεῖα μεγάλων φυσικῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἀδιακόπως ἐνεργοῦνται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ τοῦ πλανήτου. Ἡ πρώτη γνώμη φαίνεται ἡ πιθανωτέρα. Ἀλλ' ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ φύσις τῶν ζωνῶν τούτων, αἱ αἰφνίδιαι μεταβολαὶ, εἰς ἃς ἐνίοτε ὑπόκεινται, ἐμφαίνουσι τὴν ὕπαρξιν ἰσχυρᾶς τινος φυσικῆς ἐνεργείας· διότι τινὲς αὐτῶν εἶναι ὑπὲρ τὰ πεντακισχίλια μίλια τὸ πλάτος· καὶ ἐπειδὴ γνωστὸν ὅτι γίνονται ἄφαντοι ἐν διαστήματι μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν διάρκειαν τυχηρᾶς παρατηρήσεως, ἐνέργεια πολὺ ἰσχυροτέρα οἱασδήποτε εἰς ἡμᾶς ἐγνωσμένης πρέπει νὰ παράγῃ τόσον ἐκτεταμένον ἀποτέλεσμα.

Ὁ Ζεὺς ἔχει τέσσαρας δορυφόρους ἢ σελήνας, αἵτινες, βλεπόμεναι διὰ τηλεσκοπίου, παριστῶσι θέαμα ὡραιότατον. Ἡ πρώτη σελήνη, ἢ ἡ ἐγγυτέρα εἰς τὸν πλανήτην, ἀπέχει τοῦ κέντρου του 230,000 μιλίων, καὶ στρέφεται περὶ αὐτὸν εἰς 42½ ὥρας· φαίνεται δ' ἐκ τῆς ἐπιφανείας του τετράκις μεγαλητέρα παρ' ὅσον ἡ ἡμετέρα σελήνη φαίνεται εἰς ἡμᾶς. Ἡ δευτέρα σελήνη, μᾶλλον ἀπέχουσα, φαίνεται ἴση μὲ τὴν ἡμετέραν· ἡ τρίτη ὀλίγον τι μικροτέρα· ἡ δὲ τετάρτη, ἥτις ἀπέχει τοῦ Διὸς ἓν ἑκατομμύριον μιλίων, καὶ περιστρέφεται εἰς αὐτὸν ἐν διαστήματι δεκαὲξ ἡμερῶν, φαίνεται μόνον ὡς τὸ τριτημόριον τῆς ἡμετέρας σελήνης. Αἱ σελῆναι αὗται ὑπόκεινται εἰς συνεχεῖς ἐκλείψεις περνῶσαι διὰ τῆς σκιᾶς τοῦ Διὸς, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ἡ ἡμετέρα σελήνη ἀμαυροῦται περνῶσα διὰ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς. Διὰ τῶν ἐκλείψεων τούτων ἐξηκριβώθη πόσον ταχέως κινεῖται τὸ φῶς· χρησιμεύουσι δὲ καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μήκους τῶν τόπων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας μας. Ὁ πλανήτης οὗτος, βλεπόμενος ἐκ τῆς ἐγγυτέρας σελήνης του, παριστᾷ ἐπιφάνειαν χιλιάκις τοσαύτην, ὅσην ἡ ἡμετέρα σελήνη παριστᾷ εἰς ἡμᾶς, καὶ φαίνεται δρεπανοειδὴς, ἡμισεληνοειδὴς, καὶ πανσεληνοειδὴς, τῶν φάσεων τούτων διαδεχομένων ἀλλήλας εἰς 42 ὥρας. Ἐπειδὴ ὁ ἄξων τοῦ Διὸς εἶναι σχεδὸν κατὰ κάθετον εἰς τὴν τροχιάν του, δὲν ἔχει ἐπαισθητὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὁποίας ἡμεῖς δοκιμάζομεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἂν ἐτιθέμεθα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, μὲ τὴν σημερινήν μας περιωρισμένην ὅρασιν, ἡ γῆ καὶ ἡ σελήνη μας ἤθελον γείνει διόλου ἄφαντοι, ὡς ἐὰν δὲν ὑπῆρχον· οἱ κάτοικοι δὲ τῶν χωρῶν τούτων πρέπει νὰ ἔχωσιν ὀφθαλμοὺς πολὺ καλητέρους τῶν ἡμετέρων, ἐὰν γνωρίζωσιν ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ παντὶ τοιαύτη σφαῖρα, ὁποία ἡ γῆ.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΩΝ ΠΤΑΙΣΜΑΤΩΝ.

ΠΟΛΛΑ πταίσματα θεωροῦσιν οἱ ἄνθρωποι ὡς ἐλάχιστα, καὶ ὡς μόλις ἄξια τοιούτου ἀπαισίου ὀνόματος. Ἀλλ' ἐσφαλμένως· διότι καὶ τὸ μικρότερον πταῖσμα εἶναι παράβασις τοῦ Θείου νόμου, καὶ αἱ συνέπειαι τοιαύτης παραβάσεως εἶναι πάντοτε δεινόταται.

Ὁ σπινθὴρ τοῦ πυρὸς εἶναι μικρὸν πρᾶγμα· ἀλλ' « ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.» Ὁ μικρὸς σπινθὴρ περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ τὰ στοιχεῖα τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου εἰς ἀπεριόριστον ἔκτασιν.

Ἡ γλῶσσα εἶναι μικρότατον μέλος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· ἀλλὰ τίς δύναται νὰ μετρήσῃ τὴν προκύπτουσαν ἐξ αὐτῆς βλάβην; « Ἡ γλῶσσα,» λέγει ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, « πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.» Προσθέτει ἑπομένως, « Ἡ γλῶσσα ἀκατάσχετον κακὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.»

Ἴσως ἤθελεν εἰπεῖ τις ὅτι ἡ γλῶσσα εἶναι μικρὸν μέλος, καὶ δύναται μόνον νὰ προφέρῃ λέξεις, αἵτινες, καθὸ ἄψυχοι, χάνονται μετ' οὐ πολὺ καὶ λησμονοῦνται. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω· διότι, ὡς ὁ μικρὸς σπινθὴρ δύναται νὰ πυρπολήσῃ ἐκτεταμένην πόλιν ἢ ἀπεριόριστον δάσος, παρομοίως ἡ γλῶσσα, φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης, δύναται νὰ προφέρῃ λέξεις, αἵτινες φλογίζουσι τὰ δεινὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου, ἕως οὗ ὁλόκληρον ἔθνος κυριευάμενον ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς ὀργῆς ἐξοπλίζεται, καὶ φθείρει καὶ κατερημόνει παμμεγέθεις χώρας. Οἰκογένειαι, πόλεις, καὶ ἔθνη πάσχουσι τὰ μέγιστα ἐκ τῆς γλώσσης. Δικαιότατα ὀνομάζει αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, Κόσμον τῆς ἀδικίας. Ἀλλ' ὁ κόσμος αὐτὸς εἶναι ἐμπεριτετυλιγμένος εἰς μικρότατον διάστημα. Διὰ τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπιμονῆς του δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ δαμάσῃ πᾶν εἶδος πετεινῶν τε καὶ θηρίων καὶ ἑρπετῶν· ἀλλ' ἡ γλῶσσα εἶναι ἀκαταδάμαστος.

Τὰ εἰρημένα περὶ τοῦ σπινθῆρος καὶ τῆς γλώσσης ἀρκοῦν νὰ βοηθήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωμεν πόσον ἐκτεταμένον καὶ ὀλέθριον ἐνδέχεται νὰ ἦναι τὸ κακὸν τὸ εἰς μίαν ἁμαρτίαν ἐμπεριεχόμενον, καίτοι μικρὰν φαινομένην. Αἱ μικραὶ ἁμαρτίαι ἄγουσιν εἰς τὰς μεγάλας· καὶ οἱ χειρότεροι τῶν κακούργων ἔπραττον κατ' ἀρχὰς μόνον τὰ μικρὰ ὑπ' αὐτῶν λογιζόμενα πταίσματα, καὶ δι' αὐτῶν εἰσήχθησαν εἰς τὸ στάδιον τῆς κακίας. Ἂν ἡ συνείδησις ἠνώχλει αὐτοὺς γογγύζουσα, κατεσιγάζετο διὰ τῆς ὑπαγορεύσεως ὅτι ἡ ἁμαρτία ἦτον ἐλαχίστη. Οὕτω δ' ἐξωμαλύνετο ἡ ὁδὸς εἰς ἄλλην μεγαλητέραν, καὶ ἐξ αὐτῆς πάλιν εἰς ἄλλην, ἑωσοῦ καὶ τὰ δεινότερα τῶν ἐγκλημάτων ἐπράττοντο μετὰ χαρᾶς, καὶ ἄνευ ἐλέγχου συνειδήσεως.

Λέγοντες ὅτι δὲν ὑπάρχουσι μικραὶ ἁμαρτίαι, δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ἅπασαι εἶναι ἰσομεγέθεις· ἀλλὰ μόνον ὅτι, καθὼς κόσμος ἀδικίας περιέχεται εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο μέλος τὴν γλῶσσαν, ὡσαύτως ὑπάρχει κόσμος ἀδικίας εἰς τὴν ἐλαχίστην παράβασιν τοῦ ἁγίου νόμου τοῦ Θεοῦ. Ὁ διδόμενος εἰς τὰ μικρὰ πταίσματα κινδυνεύει μεγάλως νὰ καταντήσῃ εἰς τὰ πάνδεινα ἐγκλήματα. Ὁ δίγλωσσος μετ' οὐ πολὺ γίνεται ἀναιδὴς ψεύστης· οἱ ἀσελγεῖς διαλογισμοὶ καὶ τὰ ἀκόλαστα βλέμματα ἄγουσιν εἰς τὴν μοιχείαν καὶ τὴν πορνείαν· καὶ ὁ σφετερισμὸς τοῦ ἐλαχίστου ξένου πράγματος ἐνδέχεται νὰ ἐπιφέρῃ τὰς πλέον τολμηρὰς λῃστείας. « Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν,» εἶπεν ὁ μέγας Νομοθέτης τοῦ κόσμου.

Ἅπαν τὸ κακὸν τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὑπάρξαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ περιείχετό ποτε εἰς μίαν ἁμαρτωλὴν διάνοιαν τοῦ πρώτου ἡμῶν γεννήτορος· καὶ ἅπαν τὸ κακὸν τὸ ὑπάρχον ἢ μέλλον νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ γῆς μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος εἶναι ὁ νόμιμος καρπὸς τῆς μιᾶς ἐκείνης ἁμαρτίας! Δύναται νὰ ὑπάρξῃ μικροτέρα ἁμαρτία ἑνὸς διαλογισμοῦ; Καὶ εἶναι ὁ ἁμαρτωλὸς διαλογισμὸς μικρὸν ἁμάρτημα;

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΚΟΜΗΤΟΥ.

ΠΕΡΙ τοῦ λαμπροῦ κομήτου, ὅστις ἐπεσκέφθη ἐσχάτως τὴν γειτονίαν τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος, ἐμπνεύσας τρόμον εἰς μυριάδας, καὶ θαυμασμὸν εἰς ἅπαντας, γνωρίζομεν εἰσέτι ὀλίγιστα. Ἐὰν αὕτη ἦτον ἡ πρώτη φορὰ τῆς ἐμφανίσεώς του, ἢ ἐὰν ἐφάνη καὶ ἄλλοτε εἰς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς, φαίνεται ὅτι δὲν ἐξηκρίβωσαν μέχρι τῆς ὥρας οἱ ἀστρονόμοι. Περὶ τῆς κόμης αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐξετείνετο ὡς 100,000,000 μιλίων, ἢ, μὲ ἄλλας λέξεις, ὅτι τὸ μῆκος αὐτῆς ἐξισοῦτο μὲ τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀπόστασιν τοῦ ἡλίου· περὶ δὲ τῆς ταχύτητος τοῦ κομήτου αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτον ἐγγύτερον εἰς τὸν ἥλιον, ὑπολογίζεται ὅτι διέτρεχε 18,000 μιλίων κατὰ λεπτόν!

Δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι εἰς παρελθόντας αἰῶνας, ὁπότε ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀστρονομίας εὑρίσκετο εἰς τὴν νηπιότητά της, τοιαῦτα σημεῖα, φαινόμενα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐθεωροῦντο μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ὡσεὶ προμηνύοντα δεινὰς καταστροφάς. Μολονότι δὲ ἀγνο-

οὖμεν εἰσέτι κατὰ μέγα μέρος τὴν ἀληθινὴν φύσιν καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν κομητῶν, βέβαια ὅμως δὲν εἶναι ὁποῖοι ἐξελαμβάνοντό ποτε, εὐμεγέθεις σφαῖραι στερεᾶς ὕλης, πεπυρωμένης ὑπὲρ ὁ,τιδήποτε ἐγνωσμένον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τινὲς αὐτῶν ἐπέρασαν τόσον πλησίον τῆς γῆς, ὥστε ἐφάνησαν ἀστέρες διὰ τοῦ κέντρου των· ὅθεν ἕπεται ὅτι δὲν εἶναι στερεὰ σώματα. Τὴν σήμερον, τῳόντι, κρίνεται πιθανώτατον ὅτι σύγκεινται ἔκ τινος ἀερώδους οὐσίας, ἀραιοτάτης, τόσον ἐλαφρᾶς καὶ λεπτῆς, ὥστε, καὶ ἂν κομήτης ἤρχετο ἐντὸς τῆς ἕλξεως τῆς ἡμετέρας γῆς, ἤθελε μόνον περικυκλώσει καὶ περιπλέειν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἀτμοσφαίρας μας, χωρὶς ν' ἀμαυρόνῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὴν ἡμέραν, οὔτε νὰ κρύπτῃ τοὺς ἀστέρας τὴν νύκτα.

Ἐν ἔτει 1454 κομήτης ἐπέρασε μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τῆς σελήνης. Ἐὰν τὰ σημερινὰ τηλεσκόπια ὑπῆρχον τότε, ἤθελον ἴσως γένει σημαντικώταται ἀνακαλύψεις ἐκ πραγματικῆς παρατηρήσεως. Τοῦτο ὅμως εἶναι βέβαιον, ὅτι οὐδὲ τὴν γῆν οὐδὲ τὴν σελήνην ἐτάραξε κατὰ τὸ ἐλάχιστον ἡ ἐπίσκεψις αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐὰν ἦτο στερεὸν σῶμα, εἴτε ἡ μία εἴτε ἡ ἄλλη, καὶ πιθανῶς ἀμφότεραι, ἔπρεπε νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἕλξιν τοιούτου σώματος, ἐπὶ τοσοῦτον πλησιάσαντος· διότι ὁ ὠκεανὸς ἀδιακόπως αἰσθάνεται τὴν εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ ἐπιῤῥοὴν τῆς ἕλξεως τῆς σελήνης.

Ματαίως τινὲς ἐφαντάσθησαν ὅτι κομήτης, προσεγγίσας παραπολὺ εἰς τὴν γῆν, ἐπέφερε τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε· τοιαύτην ὑπόθεσιν δὲν ὑποστηρίζουσιν ἐπιστημονικά τινα ἐπιχειρήματα· νεώτεραι δὲ ἀνακαλύψεις κατέστησαν αὐτὴν ὅλως ἀπίθανον.

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας, λαβὼν ἀφορμὴν ἴσως ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν κομήτου, ἐνουθέτησε τοὺς συγχρόνους του νὰ μὴ πτοῶνται εἰς τὰ σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, ὡς τὰ ἔθνη. Καὶ διὰ τί νὰ πτοώμεθα ἡμεῖς,—διὰ τί νὰ φοβώμεθα τοὺς κομήτας; Καίτοι μὲ ταχυτάτην κίνησιν περιπλανώμενοι, καὶ ἀγρίαν καὶ πυρώδη καὶ φοβερὰν ὄψιν ἔχοντες, γνωρίζομεν μ' ὅλον τοῦτο ὅτι ἐδημιουργήθησαν καὶ ὁδηγοῦνται ὑπὸ τῆς αὐτῆς παντοδυνάμου χειρὸς καὶ ἀπείρου σοφίας, ἥτις ἔκαμε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ ἥτις ἔθηκεν αὐτὰ ἐν οὐρανοῖς, καὶ διευθύνει ὅλας τὰς κινήσεις των. Ἔρχονται δὲ κάποτε ἐξ ἀπωτάτων χωρῶν τοῦ ἀπείρου Παντὸς, καὶ φαινόμενοι εἰς τὸ ἡμέτερον στερέωμα, διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀναγγέλλουσι τὴν ποίησιν τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Ὀφείλομεν ἄρα ἀσμένως νὰ ὑποδεχώμεθα αὐτοὺς ὡς ξένους, οἵτινες πέμπονται πρὸς ἐπίσκεψιν ἡμῶν ὑπὸ τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρός μας, διὰ νὰ βοηθῶσι καὶ ἀνυψῶσι τὰς ἐννοίας ἡμῶν περὶ τῆς παμμεγέθους ἐπικρατείας του. Ἐὰν κατὰ λεπτὸν ὁδεύωσι χιλιάδας μιλίων, πόσον ἀκατανόητον ἔκτασιν πρέπει νὰ ἔχωσιν αἱ χῶραι, τὰς ὁποίας διατρέχουσιν εἰς τὰς ἐκ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων περιόδους των! Καὶ αὐτὴ ἡ φαντασία ἀποκάμνει καὶ ἱλιγγιᾷ, ἐὰν ζητήσῃ νὰ καταδιώξῃ αὐτούς. Ἀλλ' ἀφοῦ θεωρήσωμεν ταῦτα καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ θαυμαστὰ ἔργα τοῦ Ὑψίστου, πρέπει νὰ εἴπωμεν μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς Πατριάρχου Ἰὼβ, Ἰδοὺ ταῦτα εἶναι μέρη τινὰ τῶν δρόμων του· ἀλλὰ πόσον ἐλάχιστον πρᾶγμα ἀκούομεν περὶ αὐτοῦ!

ΤΑ ΝΕΥΡΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

ΤΑ ἑπόμενα λαμβάνομεν ἐξ ὠφελίμου τινὸς βιβλίου, ἐπιγραφομένου, Φυσικὴ Θεολογία τῆς Νεολαίας.

Π. Μῆτερ, μὲ ὡμίλησες περὶ πολλῶν μυῶν τοῦ προσώπου· πρέπει δὲ, στοχάζομαι, νὰ ὑπάρχωσι καὶ πολλὰ νεῦρα μετ' αὐτῶν, διὰ νὰ τοὺς βοηθῶσιν εἰς τὰς ἐνεργείας των.

Μ. Ὑπάρχουν βέβαια, υἱέ μου· καὶ ἰδοὺ εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς πολλὰ ἐξ αὐτῶν.

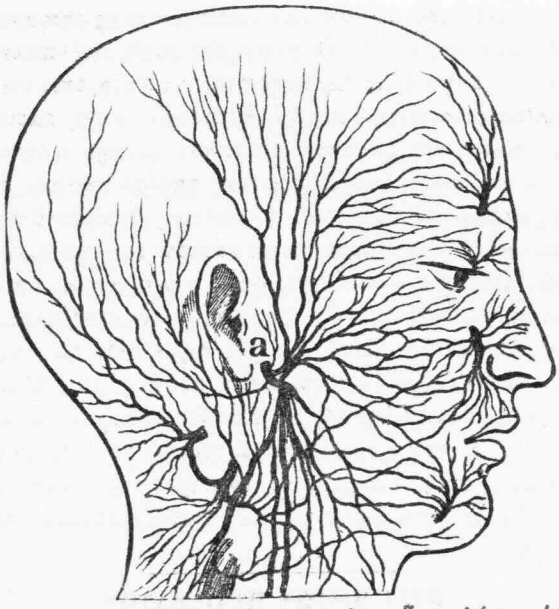

Π. Μῆτερ, αὕτη ἡ πλευρὰ τοῦ προσώπου εἶναι πλήρης νεύρων· εἶναι τάχα τόσα καὶ εἰς τὴν ἄλλην πλευράν;

Μ. Ἄλλα τόσα ἀκριβῶς, καὶ ἀπευθύνονται εἰς διάφορα σημεῖα ἀπαραλλάκτως, καθὼς καὶ ταῦτα.

Π. Ἔχουν ὅλα τὸ αὐτὸ ἔργον;

Μ. Ὄχι, υἱέ μου· τὰ μὲν ἀπευθύνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, διὰ νὰ βλέπωμεν· τὰ δὲ εἰς τὰ ὦτα, διὰ ν' ἀκούωμεν· τὰ δὲ εἰς τὴν ῥῖνα, διὰ νὰ ὀσφραινώμεθα· τὰ δὲ εἰς τὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ γευώμεθα· τὰ δὲ εἰς τὸ στόμα, τὰ χείλη, καὶ τὴν φάρυγγα, διὰ νὰ τρώγωμεν, νὰ καταπίνωμεν, καὶ νὰ ὁμιλῶμεν· πολλὰ δὲ ἀπευθύνονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ προσώπου, διὰ νὰ αἰσθανώμεθα, ἐὰν μᾶς ἐνοχλῇ τι, καὶ νὰ τὸ ἀπομακρύνωμεν· ἤ, ἂν τὸ πρόσωπον πληγωθῇ ἢ βλαφθῇ, νὰ φροντίζωμεν περὶ θεραπείας του· τὰ δὲ προσέρχονται εἰς μῦς, καὶ τοὺς βοηθοῦν νὰ κινῶνται, καὶ ὅταν ἡμεῖς δὲν συλλογιζώμεθα νὰ τοὺς βάλωμεν εἰς κίνησιν· τὰ πλεῖστα δὲ τούτων, καὶ ἄλλα τινὰ προσέτι παραγγέλλουν εἰς τοὺς μῦς νὰ κινηθῶσιν, ὁσάκις ἡμεῖς θέλομεν.

Κατά τινα ὑπολογισμὸν, ἡ Ῥωσσία, Γαλλία, Αὐστρία, Προυσσία, ἡ ἐπίλοιπος Γερμανία, ἡ Κρακοβία, Δανία, Σβεκία, Νορβεγία, Ἱσπανία, Πορτογαλλία, Ἰταλία, Ἑλβετία, Βέλγιον, Ὁλλανδία, καὶ Ἑλλὰς, περιέχουσι 211,000,000 κατοίκων· εἰσάγουσι δὲ κατ' ἔτος Βρετανικὰ προϊόντα καὶ χειροτεχνήματα τῆς ἀξίας 21,000,000 Λ. Σ. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, αἱ Βρετανικαὶ ἀποικίαι τῆς Ἀγ. Ἑλένης, τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, τοῦ Μαυριτίου, τῆς Αὐστραλίας, τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, καὶ τῆς Βρετανικῆς Βορείου Ἀμερικῆς, καὶ αἱ ἀπηλευθερωμέναι ἀποικίαι, περιλαμβάνουσαι τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τὴν Αὐτὴν, Βραζιλίαν, Περουβίαν, Κίλην, καὶ τὰς χώρας τοῦ Πλάτα, ὁμοῦ καὶ τὴν ὀνόματι μὲν ἀποικίαν πραγματικῶς δὲ ἀνεξάρτητον Κούβαν, περιέχουσι πληθυσμὸν ὑπερβαίνοντα ὀλίγον τὰ 36,000,000· καὶ ὅμως αὗται λαμβάνουσι τοσαῦτα Βρετανικὰ προϊόντα καὶ χειροτεχνήματα, ὅσα αἱ προειρημέναι Εὐρωπαϊκαὶ Πολιτεῖαι, καίτοι ἑξαπλασίους ἔχουσαι κατοίκους. Ἕκαστον ἄτομον εἰς τὰς ἀποικιακὰς χώρας ἀναλίσκει κατὰ μέσον ὅρον δώδεκα σιλλινίων Βρετανικὰ χειροτεχνήματα, κλπ. εἰς δὲ τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας μόνον δύο σιλλινίων. Ἡ μεγίστη ἀνάλωσις τῶν Βρετανικῶν χειροτεχνημάτων, ἀναλόγως τῶν κατοίκων, γίνεται εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ὅπου ἕκαστον ἄτομον ἀναλίσκει 219 σιλλινίων. Τὸ 1831 εἰσήχθησαν εἰς τὴν Αὐστραλίαν Βρετανικὰ ἐμπορεύματα £400,000, τὸ δὲ 1840, £2,000,000.